

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratoma

Enostolpna petlinjska vrsta
mail oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravnštva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Protest Ljubljane.

V nedeljo 12. t. m. se je vršil v veliki dvorani »Uniona« v Ljubljani velik protestni shod SLS zaradi kršenja občinske avtonomije, zaradi zavlačevanja občinskih volitev ter proti neznošnim davčnim bremenom. Dvorana je bila polna ljubljanskih volivcev. Predsednik shoda dr. Ivan Stanovnik je dal besedo načelniku SLS in poslancu mesta Ljubljane dr. Antonu Korošcu, ki je bil sprejet z bur- nim aplavzom.

GOVOR DR. ANTONA KOROŠČA.

Dr. Anton Korošec je izjavil:

Dogodki, ki so se pred nedavnim odigrali v naši notranji politiki, se dajo najbolj nazorno predočiti v obliki pravljice, ki bi se mogla tako-le glasiti:

Nekoč je živel nek gospod, ki je imel zlato uro. Ta gospod je moral napraviti pot skozi velik, gosto zaraščen gozd. In ko je šel skozi ta gozd, tedaj je skočil iz zasede krepak, močan orjak, napadel gospoda z zlato uro, mu nastavil nož na vrat ter mu zaklical: Ali zlato uro ali smrt! Gospod z zlato uro se je silno prestrašil in po kratkem premišljevanju izjavil: Zlato uro! In mu je izročil zlato uro! In sedaj prihaja Stjepan Radić in nam dokazuje: »To je sporazum!« In tudi Nikola Pašić zatruje: »Da, da, to je sporazum!« In od mnogih strani prihajajo ljudje in pravijo: »To je sporazum!« (Veselo.)

Radićev »sporazum« je samo kapitulacija, ki našega državnega vprašanja ni rešila.

Da, še več! Mnogi ljudje od drugih plati prihajajo tudi k Slovenski ljudski stranki, predstavljatelji volje slovenskega naroda, in jo nagovarjajo: Zakaj ne napravite tudi vi takega sporazuma? Stranka mora biti elastična in se prilagoditi razmeram! In histerični ljudje so v svoji bolni fantaziji videli, kako načelnik Slovenske ljudske stranke hiti v Evian les Bains, čaka tam ponižno pred vrati Nikola Pašića in mu javlja s prosečim glasom: »Evo zlate ure, evo našega programa, vzemite nas milostno v svojo vlado!«

Slovenska ljudska stranka pa ostane pri poštenih starih vsebini pojmov ter pravi: Kar se je dogodilo s Hrvatsko seljaško stranko, to ni sporazum, to je nasilje in kapitulacija. Mi ostanemo zvesti programu slovenskega naroda! Kdor hoče nas, mora upoštevati naš slovenski program. (Viharno ploskanje.)

Nikjer v zgodovini še nismo do danes čitali, da je katerikoli narod sprejel prisiljeno in primorano kapitulacijo z navdušenjem in odobravanjem, čeprav je takih slučajev v zgodovini dovolj. Zelja po svobodi in samostojnosti ostane neizbrisljivo v srcih naroda. Srca in duše ne kapitulirajo. Zato smo tudi globoko prepričani, da je hrvatski narod ostal v svojem srcu isti, kakor je bil pred Radićevo kapitulacijo in da si dalje želi v svoji duši pravega in bratskega sporazuma, o katerem je dosedaj govoril in za katerega se je boril.

Toda ugovarjajo nam: Radićeva stranka predstavlja veliko večino hrvatskega naroda. To ni popolna in čista resnica. So ljudje v Radićevi stranki, ki odkrito obsojajo Radićev preokret in so ljudje, ki so razočarani molče stopili v ozadje. Toda čeprav so ti v manjšini, vendar tudi drugi del, večina, ne smatra sedanjega stanja za končno-veljavnega. Ostala je zvesta želja po velikem bratskem sporazumu in izjavlja: Zna Radić, kaj dela. To je taktika, da bo prevaril Srbe in dal potem Hrvatom zaželjeno svobodo. Upanje na prevaro še drži Radićeve mase skupaj in ob strani Hrvatske seljaške stranke.

Ako ni tako, da hrvatske mase še vedno apajo na temeljito preureditev države, potem je tudi nerazumljivo, zakaj jim Radićevi po- ulicni vse drugače nego radikalna stranka go- vorijo o reviziji ustave, do katere mora priti tudi po njihovem prepričanju v doglednem času, zakaj jim vrivajo upanje, da bodo kmalu prišle nove volitve, ki bodo Radićevi stranki dale potrebno moč, da izvede svoj program in zakaj sedanje stanje slikajo tem masam le kot kratko prehodno stanje, katero je samo omo- gočilo, da je prišlo vodstvo iz zaporov, stran- ka pa izpod zakona o zaščiti države.

Davidovičeva demokratska stranka se je dosedaj oprezno izogibala zahtevi po reviziji ustave. Sedaj pa, ko se nam hoče ubiti v glavo, da je kapitulacija »sporazum«, in da do dru-

gega sporazuma sploh ne pride, je ta stranka odkrito in pošteno izjavila, da vztraja pri ideji velikega sporazuma med Slovenci, Hrvati in Srbi ter da se v dosego tega cilja ne straši tudi revizije ustave. Ta stranka, ki v glavnem zastopa mišljenje srca srbskega naroda, vedno za svobodo zavzete Šumadije, bi imela po Radićevi kapitulaciji pač najmanj povoda še sedaj govoriti o sporazumni ureditvi države in o reviziji ustave, ako bi tudi ne bila isto- tako, kakor mi globoko prepričana, da to, kar se je zgodilo med Radićem in Pašićem, ni še likvidacija hrvatskega in slovenskega vpraša- nja, ampak samo za kratko dobo trajajoči zas- toj, katerega bodo prekinili novi dogodki v našem notranjem življenju ter oživelci stare spore in stara vprašanja.

Tudi to je značilno, da prihajajo kljub Radićevi kapitulaciji iz sredine radikalne stranke neprestano glasovi, da bodo na jesen nastale nove kombinacije, ki bodo imele na- logo, da vprašanje sporazuma enkrat za vselej likvidirajo in uvedejo ravnopravnost vseh treh narodov. Zakaj to, ako je vprašanje sporaz- uma likvidirano? Nesporočno je, da so tudi oni prepričani, da Radićeva kapitulacija ne po- meni sporazuma, ampak da je samo najboljši sredstvo, da se oslabi politična moč hrvatskega naroda, da se kompromitira demagoška sila Radićeve stranke in da se tako lažje in ce- nejše pride do sporazuma.

SLS pa ne bo kapitulirala!

Ideja sporazuma ni pokopana. To je naše globoko prepričanje. Radićeva stranka jo je pač zaustavila na njenem zmagovitim pohodu, ubiti pa je ni mogla in ne more, ker se ideje ne dajo ubijati, ako izvirajo iz notranjih ljud- skih potreb in razmer, ako so v njegovih srcih in dušah zasidrane. (Tako je!) Zato bi pa bilo tudi napačno, ako bi mi sledili sirenskimi gla- sovom, ki prihajajo na naše uho iz Slovenije in Belgrada, da naj sledimo Radićevemu zgle- du in se odrečemo svojem slovenskemu pro- gramu. Toda mi bi s tem ne likvidirali vpra- šanje sporazuma, pač pa bi likvidirali svojo stranko. (»Tako je!«) Ako tenkočutno poslu- šamo sirenske glasove, je našim prijateljem doma in ob Donavi več ležeče na tem, kakor pa za samo stvar sporazuma. Toda dokler bo naša stranka uživala zaupanje slovenskega naroda, ne bo nikdar grobokop njegovih po- treb in želja. (Burno pritrdjevanje!)

Doba Radićeve vlade — doba kmetijskih eksekucij.

Ko sta Pašić in Radić slavila svoj laži- sporazum, se je obetalo jugoslovanskim držav- ljanom vsaj to, da bo nastopila sedaj doba mir- nega, pravičnega in svobodnega notranjega razvoja. Toda te besede so ostale prazne, ka- kor sporazum. Način vladanja je ostal isti pod Pašić-Radićem, kakor je bil pod Pašić-Pribi- čevičem. Davčni vijak, ki se je navijal pod Pribičevićevim sodelovanjem, se z nemoteno silo nadaljuje tudi pod Radićevim sodelova- njem, ne samo proti obrtniku in trgovcu, am- pak tudi proti kmetu, za katerega se je Ra- dićeva stranka v prvi vrsti smatrala za pokli- cano, da ga rešuje. Nikdar ni eksekutor tako pogosto trkal na kmetova vrata, kakor v teh par mesecih Radićevega vladanja, nikdar se ni prisilna eksekucija zaradi neplačanih dav- kov izvajala v tako velikem številu in tako kruto, kakor sedaj, ko sedijo Radićevi zaup- niki na ministrskih klopih. Doba Radićeve vlade se lahko imenuje doba kmetijskih ek- sekucij. (Veliko pritrdjevanje!) In kmet ne da bi ne hotel plačati davkov, ampak ne more jih plačati, ker mu je slaba gospodarska in carin- ska politika zaprla vse glavne vire dohodkov. Isto je pri obrti, trgovini in industriji. Davčni furor se je posebno vrget na Slovenijo. Če ne bo prišlo do preokreta, nam preti splošna gospodarska katastrofa. Davčni vijak, to je tisti zmaj, proti kateremu bi se morali boriti tisti slovenski poslanci, ki sedaj iz ne vem ka- terih interesov podpirajo vlado in se ji po- nujujejo.

Krivice se niso popravile.

Krivice, katere so se zgodile pod prejšno vlado našim uradnikom in državnim muslužben- cem in prijateljem, še tudi pod novo vlado niso popravljene, pač pa se jim tu in tam pri- druži zopet nova krivica. Te krivice so pri- nas Slovinci in Hrvati vse političnega zna- čaja. Zaradi političnega prepričanja so

bili uradniki, uslužbenci in učitelji preganjani, prestavljeni in premeščeni, nekateri celo v daljnje druge pokrajine. Ti stanovi itak nimajo dovolj sredstev, da bi si plačevali stanovanje, hrano in obleko. Zato je dvakratni zločin na njih, ako se jim povzročajo še novi stroški s preseljevanjem ali z dvojnimi gospodinjstvom. Zraven pa povzroča nasilje na ustavno za- jamčeno svobodo mišljenja. Ako vprašamo vladodržce: Zakaj to delate, zakaj vsaj ne po- pravite krivic? tedaj se nam vedno odgo- varja: Utruditi vas hočemo, izmučiti vas ho- čemo, da se tudi vi odrečete svojemu progra- mu in vstopite v vlado! Res, to je hudo na- silno sredstvo. Mi obžalujemo žrtve našega prepričanja, toda v čast tem preganjanjem pa lahko rečemo, da še nobeden od njih ni pri- stopil k nam in rekel: Popustite od svojega programa! (Veliko odobravanje.)

Utrudili nas ne bodo!

Persekucije bolijo. Mi to bolje cutimo ne- go preganjanci sami. Kljub temu vsemu pa nam to zbija naše vrste trdno skupaj, povečuje na- šo odporno silo in voljo. (Tako je!) Čeprav nas persekucije bolijo, nam vendar po drugi strani vzbujajo zavest, da je naša ideja velika in močna in da jo tudi nasprotniki smatrajo za veliko in močno. Utrudili nas ne bodo! (Vi- harno pritrdjevanje in ploskanje.)

Prazne obljube s samoupravo.

Dalje! O narodni avtonomiji tudi sedanja vlada neče nič čuti, čeprav sedijo v njej radi- ćevci, pač pa nam je na veliko obetala občin- sko avtonomijo in avtonomijo okrajnih in pa okoliških samouprav. Zopet same prazne ob- ljube. Več kot polovico občin v naši državi ne uživa občinske avtonomije. V Bosni in Her- cegovini sploh nečijo formirati občin, v Dal- maciji imajo vladne komisarje, v Vojvodini ravno tako, v Hrvatski in Sloveniji po veliki večini, pa tudi pri nas se je začela kršiti obč. avtonomija. In najhujše mora to občutiti naša Ljubljana na svojem lastnem telesu. (Tako je!) Kakšna občinska avtonomija je to, ki sme samo tolerat živeti, ako je večina občinskega sveta politično v vsakokratnem vladnem ta- boru?! Ljubljanskim občinskim svetom se ni moglo ničesar drugega očitati, kakor da ob- činski očetje niso vsakokrat spremenili svo- jega političnega mišljenja, kadar je nastopila nova vlada. In teh je bilo, kakor trdijo kro- nisti, dosedaj že trinajst. Z občinsko avtono- mijo se hoče pri nas delati politična demoralizacija, namen, ki bi ga ne smela imeti pač nobena ljudska, demokratična stranka.

Zahtevamo takoj razpisa občinskih volitev v Ljubljani!

Radićevci nimajo dovolj besed za spošto- vanje ljudske volje. Ljudstvo v občinah pa noče gerentov in komisarjev, ono hoče vsaj v občinah samo sebe vladati. Mesto Ljubljana, središče Slovenije in njene kulture, noče vsi- ljenih mu gerentov, neče absolutizma, ampak hoče svobodo za svojo samoupravo. (Tako je!) Zato je sklican tudi naš današnji shod, da po- novi pred javnostjo in podčrta svojo zahtevo, da se Ljubljani vrne njena avtonomija. (Tako je! Ploskanje.) Naj zmaga pri prihodnjih vo- litvah kdorkoli, to pri načelnem vprašanju ne pride v poštev. Toda volitve je treba razpisati in priznati, da Ljubljana ne potrebuje, da bi ji vladali samovoljniki. (Tako je! Ploskanje!) Za to ima dovolj sposobnejših in zrelejših mož na razpolago.

Hočemo zakonodajne samouprave za pokrajine!

Veliko slavonspevov smo pa čuli tudi na okrajno in okolišno samoupravo, posebno ko se je sprejemala sedanja ustava in se nas je tolažilo, da nam bodo te samouprave popol- noma nadomeščale avtonomijo za Slovenijo. Toda niti teh samouprav deloma noče, deloma se ne upa oživitvoriti nobena vidovdanska vlada. Noče, ker bi s tem trpelo dosedanje centralistično-birokratično vladanje, ki je za hegemonijo vladajočega režima potrebno. Ne upa si, ker so te samouprave, kakor so zami- šljene po sedanji zakonodaji, mrtvo-rojeno dete, ki nima nobene politične in nobene finančne zmožnosti za življenje.

Leto za letom se napravljajo vlade, ki na- znanjajo, da bomo sedaj in sedaj volili v samo- uprave, pa vedno se ustrašijo, ali pred volilci ali pa pred zavestjo, da je treba vse samo- upravne zakone spremeniti, predno sploh sto- pijo v življenje. Radić ima tukaj sedaj lepo

nalogo, da prepriča svoje zaveznike, da je treba vse te samoupravne zakone kasirati, dati narodom od njih zahtevano avtonomijo, v kateri se bodo ustvarili z lastno sposob- nostjo in uredili po lastni volji vse potrebne nižje organizirane samoupravne zajednice. (Ta- ko je!) Mi pa imamo zadoščenje, da so se tudi v tem oziru izpolnila naša prerokovanja in da je opravičen naš ceterum autem censeo: nesposoben birokratičen centralizem je treba odstraniti, pokrajinam pa dati z ozirom na njih kulturni, gospodarski in politični zgodovinski razvoj: zakonodajno samoupravno organizaci- jo! (Burno pritrdjevanje!)

RR-stranki začeli kulturni boj.

Kjer bi trebalo narodom dati svobode in samostojnosti, da sami odločajo v svojih za- devalih, tam tudi sedanje vladne stranke odre- kajo. Pač pa so se vrgle na drugo polje, na katerem razvijajo veliko živahnost, na kul- turnobojno polje. Ni nobenega dvoma in v tem oziru si ne smemo prikrivati resnice: pri nas se izvaja tiho, pa sistematično kulturni boj. Pribičević ga je začel, Radić pa ga za Pribi- čevičem nadaljuje. In celo Pucelj se je s Pre- peluhom vzdignil ter pristavil svoj piskrček tokrat k Radićevemu ognjišču, da bi skuhal tam strup za »klerikalizem«. »Klerikalizem«, to je stara fraza za vse kulturnobojne namene. Radić je v tem oziru vsaj odkritosrčnejši od Pribičevića, da je razglasil, kako bo preko starokatoliškega odpadništva pripeljal Hrvate in Slovence v drugo vero.

Slovenska ljudska stranka ni istovetna z organizacijo katoliške cerkve. Ona ni verska, ampak strogo politična organi- zacija. Toda njen program je braniti vse svetinje slovenskega naroda in med nje ne spada samo njegova kultura, njegova narodna samostojnost, njegovo gospodarstvo, ampak tudi njegova vera. (Tako je!) Kakor bi mi ob- sojali preganjanje pravoslavja v srbskem na- rodno, tako smo pripravljani tudi vso svojo politično moč staviti na razpolago poklicanim voditeljem katoliške cerkve, našemu episko- patu, ako izreče svoje mnenje, da se spode- dajo življenski pogoji katoliške vere in cer- kve. (Tako je!) In to se je sedaj zgodilo.

V meščanskih šolah se je polovico ur do- sedaj za varonauk določenih kratkoma črta- lo. Na učiteljskih se je iz četrtega letnika ve- ronauk popolnoma vrget ven. Humanistične srednje šole se ne odpravljajo morda iz peda- goških razlogov, ker ti ravno govorijo za nje, ampak da se nas odtrga od zapadne krščanske kulture. V načrtih za nove šolske zakone ni poučevanje veronauka poverjeno cerkvam, ampak se laizira. Vse to je še zapuščina od Pribičevića. Pričakovali smo od novega mini- stra, da bo napram cerkvam koreknejši. To- da ukinil je učiteljska katoliških redovnic na Hrvatskem in v Sloveniji, na podlagi baje ministrskega ukaza pa se onemogočuje v Slo- veniji svobodni razvoj ljudskih šol katoliških redovnic.

Mi se vprašamo, zakaj vse to, ali nimamo dovolj drugih težav v Jugoslaviji, ki ovirajo naš pravilni notranji razvoj? Zakaj so sedaj začeli s kulturnim bojem? Konstatirati se pa mora, da ni cerkev začela s kakimi novimi zahtevami, ampak da se je zadržala mirno in s samozatajevanjem prenašala dosedanje ne ravno idealno stanje. Toda gotovim ljudem očitvidno ne prija verski mir. Imeti hočejo boje in zmede na celi črti. Mi samo ne vemo, komu bo to v korist. Državi še ni nikjer kori- stilo in povsod se je prej ali slej zopet vrnila na stališče, da je treba verskemu življenju puščati popolno svobodo, ker je za vsako po- šteno državno zgradbo eminentno konstruk- tivna.

Za vzgojne pravice katoliških staršev.

Slovenski katoliški starši, mislim, da smem izjaviti, pa ne pustijo, da se odstranja veronauk iz šol, niti ne pustijo, da se zapirajo učiteljska in onemogočujejo zasebne šole ka- toliških redovnic. (Viharni klici: Ne!) Otroci niso last države (»Tako je!«), ampak last star- šev, katerim se ne more odrekati vsaj ta pra- vica, da vzgajajo svojo deco, kakor sami spo- znajo po svoji vesti za potrebno. (»Tako je!«) Ta pravica je elementarna temeljna pravica roditeljev. Zato so katoliški starši globoko užaljeni, ako se jim celo v tem oziru skraču- jejo njihove pravice. (»Tako je!«) Minister za prosveto naj bi raje smatral za svojo dolžnost, da odpravi s svojo šolsko politiko tisti sra- motno veliki odstotek analfabetov, ki nas po-

nižeje pred celim kulturnim svetom. Katoliški starši pa bodo uporabili vsa zakonita sredstva, da se verouk zopet vrne v šole in da se pusti svobodno življenje zasebnih šol, ki v vsakem oziru odgovarjajo zakonskim predpisom. Slovenska ljudska stranka pa bo v tem boju staršem in cerkvi zvesto stala ob strani!

Tudi minister za vere se je pridružil tištim, ki hočejo zaustavljati miren razvoj in mirno življenje katoliške cerkve v naši državi. Ne samo, da sploh ne skrbi dovolj za materialno stanje duhovnikov, on je pri zadnjem proračunskem provizoriju kljub odporu od naše strani skratil državno podporo vsem tistim državnim duhovnikom, kateri nimajo 200 hiš v svoji župniji in ki so vsled tega materialno najbednejši. S tem je ogrožena eksistenca posebno vseh gorskih župnij. Organizacija katoliških župnij je zrastle iz krajevnih potreb katoliškega slovenskega in hrvaškega ljudstva. Ni od včeraj, ampak ima svojo stoletno in stoletno zgodovino za seboj. Zato tudi minister za vere nima pravice rušiti te starodavne, iz ljudskih potreb nastale cerkvene župnijske organizacije. (»Tako je!«) Mi smatramo to kot neprijazen udarec proti katoliški cerkvi.

Sedanji minister je tudi smatral za potrebno, da se izjavi nezadovoljnim nad vsestranskim zastopanjem verskih interesov našega ljubljanskega knezoškofa dr. Jegliča (»Živio dr. Jeglič!« Ploskanje) ter mu je pri zadnjem sestanku izjavil: »Vi ste črna pika na beli karti naše države!« (»Skandal!« »Sramota!«) Mislim, da dr. Jeglič, eden izmed idealnejših članov našega episkopata, lahko pač molče preide čez to žalitev, ker mu gotovo zadošča ljubezen in spoštovanje, ki ga uživa med slovenskim narodom. (»Tako je!«) Ministru za vere pa kličemo, naj pazi, kako govori z našimi cerkvenimi dostojanstveniki. (»Tako je!« Ploskanje.)

Kulturnobojneži — za konkordat!

Čudno je zopet to in za kulturni nivo sedanjih vladajočih strank značilno: Med tem, ko delijo doma katoliški cerkvi udarec za udarcem, se v Rimu pogajajo za sporazum, za konkordat. (»Skandal!«) Ako mislijo, da se z Vatikanom sklepajo sporazumi, kakor z Radićem (Smeh), potem se pač korenito motijo. Ako hoče sedanja vlada konkordat odkriti, potem je treba popraviti krivice doma (»Tako je!«) in prenehati s kulturnobojnimi dejanji. Treba je popraviti ustvariti primeren atmosfero za sporazum. V Rimu igrati spravljivca, doma pa kulturnobojneža, ta dvoletnost ne gre!

Iz vsega tega, kar smo dosedaj povedali, pa jasno sledi:

Vse je ostalo pri starem.

Sedanje na vladi se nahajajoče stranke nimajo niti volje niti sposobnosti, da bi v našo državo spravile red in mir. Mi smo se svoj čas vezali z Radićevom stranko, ne samo ker smo mislili, da si z njimi izvojujemo svojo narodno samoupravo, ampak tudi da ustvarimo z njimi vlado ljudske demokracije, ki bi pa bila pravična tudi vsem drugim stanovom. Mislili smo, da bodo podpirali kmetstvo, produkcijo, kmetstvo organizacijo in kmetstvo svobodo. Sedaj z žalostjo vidimo, da poje pod njimi kmetu najglasnejši eksekutorski boben. Mislili smo, da bodo pravični obrti, trgovini in industriji, sedaj pa vidimo, da slepo služijo samo fiskalizmu in nimajo za produktivne stavove potrebnega smisla. Upali smo, da se bo, kadar bodo sodooločevali v vladi, nehali socialno reakcionarstvo, ki se je uvedlo v naši državi za delavski stan, da se bo delavcu omogočila borba za socialno in gospodarsko ravnopravnost, vidimo pa, da ostaja vse pri starem.

Naša železna volja in neomajen cilj.

Kljub vsemu temu se nas ne loteva apatija. Nasprotno, mi trdno upamo, da bomo z doslednim delovanjem in bojevanjem v do glednem času gotovo prišli do svojega cilja: to je: dati državi mir, in sicer s tem, da damo vsakemu narodu politično svobodo, dati stanovom možnost za eksistenco, za socialni in gospodarski napredek in razvoj, dati državi finančno politiko, dati narodom visoko splošno kulturo, dati državi tudi verski mir in versko strpljivost.

To je naša želja, naša železna volja (»Tako je!«) in naš cilj! Prepričan sem, da ne bomo na tem pohodu sami, ampak da bo ostal cel slovenski narod še dalje zvesto v našem taboru!

Govoru poslanca ljubljanskega mesta, načelnika SLS, je sledil dolgotrajen viharen aplavz in navdušeni živjo-klici dr. Korošču.

Nato sta govorila dr. Ivan Stanovnik in poslanec Franc Kremžar, kojih govora sta talisto napravila velik vtis. Objavimo jih v jutrišnji številki našega lista.

Shod je sprejel sledeče resolucije:

I.

Shod somišljenikov SLS za Ljubljano izreka zaupnico in zahvalo svojemu ljubljanskemu poslancu in Jugoslovanskemu klubu za možati in neomajljivi nastop v boju za avtonomijo Slovenije in pozivlja svojega poslanca, da na tej poti neomajno vztraja, dokler ne izvojuje Sloveniji samostojnosti.

II.

Shod SLS za Ljubljano naroča svojemu poslancu, da pozove gl. notranjega ministra in

Ustanovitev Hrvatske federalistične zveze.

SPLITSKE RESOLUCIJE.

Split, 14. sept. (Izv.) Včeraj se je vršila v Splitu konferenca zastopnikov disidentov HSS in HZ. Na konferenci so osnovali Hrvatsko narodno federalistično zvezo. Obenem so snovali parlamentarni Hrvatski narodni federalistični klub. Na sestanku so govorili Trumbić, Lorković, Jagatić, Uroić in Zanić. Sestanku je prisostvovalo 6000 ljudi. Mnogo kmetov je bilo iz splitske okolice. Uspeh konference, ki je potekla v miru in soglasju, je velik. Resolucije so bile sprejete soglasno. Sprejete so

bile resolucije o političnem položaju, o ustvarjanju Hrvatske narodne federalistične zveze ter o ljudskih gospodarskih, kulturnih in socialnih problemih. Resolucije izrekajo zaupanje Lorkoviću kot splitskemu poslancu in vsem poslancem kluba. V posebni resoluciji se pooblašča novo osnovana organizacija, da Hrvatsko narodno federalistično zvezo v času, ko bodo primerni trenutki, preosnuje v novo politično stranko. Te resolucije, ki so bile sprejete na tem sestanku, se imenujejo splitske resolucije.

Sklepi glavnega odbora JMO v Sarajevu.

POD RR JE OSTALO VSE PRI STAREM.

Sarajevo, 24. septembra. (Izv.) Včeraj je imel glavni odbor JMO v Sarajevu sejo, na kateri je med drugimi strankarskimi zadevami razpravljalo o predlogih za spojitve z JDS. O tem je bil izdan poseben komunik, v katerem se naglašajo dr. Spahin govor. Dr. Spahin je poudaril, da ima JMO odločno muslimanski značaj in če bi ta značaj izgubila, bi jo volivci zapustili. V tem trenutku ni v interesu JMO, da bi se spojila s katerokoli stranko. Do tega more priti zelo počasi. Predvsem mora Davidovičeva JDS revidirati svoj program in ga spraviti v soglasje z njihovim. Šele potem bi se lahko moglo govoriti o ustvarjanju velike jugoslovanske stranke. Do tedaj pa bo JMO obdržala proste roke.

Po izčrpnem poročilu o političnem položaju, je glavni odbor sklenil sledeče točke: 1. Glavni odbor sprejema poročilo poslanskega kluba o njegovem delu. 2. Priporoča, da poslanski klub nadaljuje z dosedanjim sodelovanjem z zavezniškimi strankami, da okrepi odnose s JDS, ki je s svojimi predlogi o široki samoupravi in dekoncentraciji drž. oblasti pokazala, da ni med njo in JMO nobene programatične razlike glede na politična vprašanja. 3. JMO, verna svojemu programu in svojim dosedanjim tradicijam, bo nadalje vodila svoje delo za državno edinstvo v jugoslovanskem duhu.

Glavni odbor obžaluje, da s sporazumom med NRS in HSS ni ustvarjen tisti pravi narodni sporazum, za katerega se je JMO skupno z dosedanjimi in bivšimi zavezniškimi strankami borila. Obžaluje, da vlada ne izpolnjuje, kar je v deklaraciji slovesno obljubila.

Pred cetinjskimi slavnostmi.

Belgrad, 14. septembra. (Izv.) Po kraljevem odhodu v Južno Srbijo je v Belgradu nastopilo politično mrtvilo. Politiki so se razšli po pokrajinah. Glavna mesta, v katerih se vrše dogodki naše državne politike, sta Zeneva in Cetinje. S slovesnostmi na Cetinju je v zvezi odhod posameznih ministrov iz Belgrada. Odpovali bodo v dveh skupinah. Ena skupina potuje jutri preko Skoplja v Peč, kjer bodo pričakovali kralja. V tej skupini so Gjuričić, Maksimović, Stojadinović in general Trifunović. Druga skupina bo potovala preko Sarajeva, Zelenike na Cetinje. V tej skupini so Miša Trifunović, Pavle Radić, Vukičević in Marko Trifković. Ostali poslanci pridejo z raznih strani.

PRED GLAVNIM ZBOROM JDS.

Belgrad, 14. sept. (Izv.) V demokratskem klubu so se pričeli razgovori o sklicanju glavnega zbora JDS, ki naj bi pretresel program strankinega dela.

PRINC PAVLE NA POTOVANJU.

Belgrad, 14. sept. (Izv.) Princ Pavle in kneginja Olga sta odpotovala v Italijo, kjer se bosta nekaj časa mudila. Prisostvovala bosta poroki italijanske princezinje Mafalde s princem Hessenskim. Iz Italije odideta v Ameriko.

NOVE ZNAMKE.

Belgrad, 14. sept. (Izv.) Poštini minister je sklenil, da bo dal natisniti posebne znamke za ekspresne pošiljke in za pošiljke z aeroplanom. Prošnji oblasti Kotora je ugodil, da sme ob priliki kraljevega prihoda žigosati poštne znamke z rdečo barvo.

POŠTNI MINISTER OBOLEL.

Belgrad, 14. sept. (Izv.) Minister za pošto in brzojav dr. Šuperina je obolel in ne sme 2 do 3 dni zapustiti hiše.

PRAVNIŠKI KONGRES.

Belgrad, 14. septembra. (Izv.) V Belgradu delajo velike priprave za pravniški kongres, katerega se bo udeležilo okrog 1000 oseb. Iz Belgrada samega 300, iz ostale države pa 700. Kongres se bo pričel 18. septembra v dvorani parlamenta.

VPRAŠANJE INOZEMSKIH DELAVCEV.

Belgrad, 14. septembra. (Izv.) V kabinetu ministrstva za socialno politiko se bo vršila

ministrskega predsednika, da se mestu Ljubljani vrne avtonomija in razpišejo takoj občinske volitve.

Shod je napravil globok vtis in posveščil trdno voljo velike večine ljubljanskega prebivalstva, da neomajno brani politične pravice Slovenije in avtonomijo niene prestolice.

bila. Glavni odbor nalaga poslanskemu klubu, da nadaljuje započeto borbo za popolno enakost in pravičnost, za spoštovanje samouprave, za zakonitost in red v državni upravi, proti nasilju, kurupciji in strankarstvu.

Glavni odbor ugotavlja, da se je z izvajanjem agrarne reforme pogazilo načelo enakosti državljanov, da se z vzdrževanjem komisarijev v občinah v Bosni in Hercegovini gazi načelo samouprave, da se je z uredbami o draginskih dokladah duhovnikom pogazilo načelo samouprave priznanih ver, da se s sedanjo gospodarsko politiko zapostavljajo železniški interesi v Bosni in Hercegovini, da je državna uprava v rokah strankarskega in nevalificiranega uradništva. Vse to zelo oviča ureditev notranjih razmer.

Belgrad, 14. sept. (Izv.) Sklepi JMO so izzvali živahne komentarje v belgrajskih političnih krogih. Glede vprašanja spojitve so se pričakovali odločni in konkretni sklepi, posebno po izjavah prvakov JMO, ki so padle zadnje čase.

Hasan Milković, ugleden član JMO, ki je davi prišel v Belgrad, je o teh sklepih izjavil sledeče: »Glavni odbor na tej seji ni mogel sklepati o vprašanju spojitve JMO in JDS raditega, ker po statutih JMO ni glavni odbor za to vprašanje pristojen. Sicer pa je pri nas razpoloženje za to. Naši pristaši se strinjajo s to akcijo. Poslanski klub JMO je dobil proste roke za nadaljnje delo v tej smeri, za popolno zblizanje s strankami, ki stoje po programu blizu naši stranki.«

Poslanec Hasan Milković se je popoldne sestal z Ljubo Davidovičem in se z njim razgovarjal.

konferenca zastopnikov vseh zainteresiranih ministrstev ter poljedelske in delavske zbornice radi reguliranja vprašanja dovolitve dela tujim delavcem v naši državi na osnovi § 103. zakona o zaščiti delavcev.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Belgrad, 14. septembra. (Izv.) Dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta. Na seji so izključno razpravljali o poročilu dr. Kraljača o Hrvatsko-slavonskem društvu v Zagrebu, ki dolguje državi več milijonov dinarjev. Kot izvedenci so prisostvovali glavni ravnatelj Dragotin Novaković in državni komisar gospodarskega društva dr. Ernest Dimić. Vlada ni ničesar sklenila, ker bo treba celo stvar še enkrat proučiti. Spor se bo ponovno pretresal, ko se bodo vsi ministri vrnili v Belgrad in ko se bo sestal finančni odbor, kar se bo zgodilo sredi oktobra.

NAŠA DELEGACIJA ZA INTERPARLAMENTARNO KONFERENCO.

Belgrad, 14. septembra. (Izv.) Člani naše delegacije za interparlamentarno konferenco v Washingtonu so že posamično odpovali. Vsi skupaj dr. Velizar Janković, Ljuba Nešić, Marinković, Budisavljević in Preka se bodo sestali v Parizu na plenarno sejo dne 18. t. m. Ljuba Nešić potuje v Monte Carlo, kjer se bo sestal s Pašićem, ki je odpotoval iz Nizze. Preka potuje preko Zeneve, kjer se bo sestal s Stjepanom Radićem. 23. t. m. potuje delegacija iz Cherbourga na ladji »Majestic«.

LIKVIDACIJA BROSARSKEGA SINDIKATA.

Belgrad, 14. septembra. (Izv.) V prometnem ministrstvu se je sestavila posebna komisija iz delegatov prometnega ministrstva in državnega sveta, kasacijskega sodišča in ministrstva trgovine za proučevanje vprašanja o likvidaciji brostarskega sindikata, čigar funkcija se konča 1. januarja 1926. Ta komisija bo uredila odnose med državo in sindikatom. Prometni minister je imenoval komisijo, ki bo proučevala način odkupa vicinalnih železnic, ki so v privatnih rokah.

PAINLEVE ZA MIR Z NEMČIJO.

Pariz, 14. sept. (Izv.) V pogovoru z županom mesta Strassbourg je rekel Painlevé, da je pomirjenje med Francijo in Nemčijo največji mirovni problem. Rekel je, da veruje iskreno v miroljubnost Nemčije in da je prepričan, da nemški narod ne misli več na vojno. Župan je Painlevéju odgovoril, da bo Alzacija storila vse, kar more, da pride do pomirjenja med Nemčijo in Francijo.

BALDWIN V PARIZU.

Pariz, 14. septembra. (Izv.) Angleški ministri predsednik Baldwin se je pripeljal v Pariz, kjer bo imel konferenco z Briandom.

Zhorovanje Društva narodov.

JUGOSLOVANSKO - GRŠKO - TURSKO VPRAŠANJE.

Zeneva, 14. sept. (Izv.) Konferenca, ki se je vršila v petek med grškim ministrom vnanjih zadev Rendisom in dr. Ninčičem, je rodila dober uspeh. Dogovorjeno je, da vprašanje balkanskega varnostnega pakta ne pride za sedaj pred Društvo narodov, ampak da se prej obnove pogajanja med Grško in Jugoslavijo zaradi Soluna.

Zeneva, 14. sept. (Izv.) Dosedanje razprave o varnosti in razorožitvi imajo namen, najti zvezo med sprejetimi lansko leto sklenjenega sporazuma, proti kateremu je nastopila Anglija, in med varnostnimi pogodbami, ki naj bi pomagale sporazumu do zmage na svoji način. Svoj vrhunec je dosegla razprava v govorniškem boju med Chamberlainom in francoskim delegatom Boncourjem. Chamberlain je v sijajnem govoru pojasnil angleško miselnost, ki ne pozna nobenih programov, ampak odloča le od slučaja do slučaja, kaj je za Anglijo koristno. Boncour pa je poskušal najti zvezo med angleško miselnostjo in nazori, ki prevladujejo na kontinentu. Rezultat razprave je, da bodo poskusili uresničiti idejo sporazuma z različnimi varnostnimi in garancijskimi pogodbami, nakar bodo pričeli pripravljati tvarino za razpravo o razorožitvi. Do sklepa raznih pogodb pa je po mnenju dr. Beneša pot še jako dolga in še daljša do razorožitve.

Zeneva, 14. sept. (Izv.) Poročevalci jugoslovanskih listov javljajo, da je francoski ministriški predsednik Painlevé na svojem sestanku z našo delegacijo zelo hvalil našo državo in ji prerokoval veliko bodočnost. Posebno je poudaril hrabrost naše armade. Zastopnik Turčije pa se je izrazil, da zasluži kraljevina SHS prvenstvo na Balkanu.

Zeneva, 14. sept. (Izv.) Naša delegacija je tokom sedanjega zasedanja Društva narodov dosegla že lepe uspehe in njen vpliv se kaže pri reševanju mnogih vprašanj. Posebno pozornost so vzbudili ozki stiki med našo in francosko delegacijo.

Zeneva, 14. sept. (Izv.) Po konferenci z dr. Ninčičem je izjavil turški zastopnik Ruždibeg jugoslovanskim časniki, da se pričinja med Jugoslavijo in Turčijo novo razmerje. Vzpostavljena dobrih odnosov med obema državama je gotova stvar, in zato je bil poslan v Belgrad kot zastopnik Turčije Hikmet-og, eden izmed najboljših turških diplomatov. Pogodba bo obema državama mnogo koristila, predvsem ker bo urejeno vprašanje turških izseljencev iz Makedonije. Za Jugoslavijo pa bo prijateljsko razmerje do Turčije zelo koristno tudi v njenih pogajanjih z Grčijo.

Zeneva, 14. septembra. (Radiogram preko Avale.) Na današnji seji Društva narodov sta govorila mažarski in bolgarski delegat. Bolgarski delegat Kalfov je izjavil, da se Bolgarska strinja s pokretom za arbitražo. Izrazil je upanje, da bo Bolgarija dobila izhod na Egejsko morje. Končno je rekel, da bodo manjšine zaščitene, kadar jih bo Društvo narodov vzelo pod svojo zaščito.

Boji v Maroku.

Pariz, 14. septembra. (Izv.) Najnovejša poročila iz Feza potrjujejo napredovanje francoskih čet na vsi črti. Sovražnik se je upiral le na nekaterih posebno važnih točkah. Posebno hude boje je prestala tretja divizija. Francoske čete so zasedle Aur-kane in Beni-berkul. Letalci so ugotovili, da sovažnik beži. V odseku, kjer poveljuje general Billote, so Francozi zasedli Skero in Astor. Razpoloženje v francoskih četah je izvrstno.

Madrid, 14. septembra. (Izv.) Ofenziva Abd-el-Krima pri Tetuanu, s katero je prehitel Spance, ima veliko strateško važnost. Tetuan sicer še ni padel, toda špansko vrhovno poveljstvo mora izpremeniti vse svoje načrte. S tem je Abd-el-Krim odločilen uspeh španske ofenzive onemogočil.

Vojaske postojanke Marokancev so zelo močne. Abd-el-Krim ima 300 topov, ki jih je Špancev v prejšnjih bojih vzel, in municije za več let. Ima tudi nekaj težkih topov, ki jih je vzel Francozom. Španska križarka »Alfonso XIII.«, ki je obstreljevala med izkrcavanjem španskih čet marokansko obrežje, je bila od marokanskih topov štirinajstkrat zadeta.

Boji v Siriji.

Pariz, 14. septembra. (Izv.) »Echo de Paris« poroča, da položaj v Damasku še zdaleka ni ustaljen in nevarnost vstaje še vedno ni izključena. Druzi imajo iz neznanih virov obilno municije. Mestu so se Druzi približali na 5 kilometrov. V Damasku so zaprli zopet 80 veljakov, ker so osumljeni tajnih zvez z Druzi.

Jeruzalem, 14. septembra. (Izv.) Začetek francoske ofenzive proti Druzom pričakujejo vsak trenutek. Osem turških častnikov je iz Palestine skrivaj odšlo k Druzom, da organizirajo obrambo.

DVESTOLETNIKA RUSKE AKADEMIIJE ZNANOSTI.

Moskva, 14. sept. (Izv.) Gostje, ki so se udeležili proslave 200-letnice ruske akademije znanosti, so obiskali Moskvo, kjer jim je vlada priredila sijajen sprejem. Goste je pozdravil v imenu ruske vlade Krasin. Gostje ostanejo v Moskvi več dni, kjer si bodo ogledali razne sovjetske prosvetne ustanove.

Dnevne novice.

Zmaga SLS v občini D. M. v Polju. Znano je, da je bil odbor v D. M. v Polju razpuščen. Toda naših vrst ni mogla ustrašiti nobena stvar. Namesto 13 odbornikov, ki so bili v prejšnjem odboru pristajali SLS, jih je sedaj 15. Nasprotniki so nazadovali za dva. Občina D. M. v Polju je in ostane zvesto v rokah SLS. Za našo listo Delavske zveze je bilo oddanih 241 glasov (9 odbornikov), za kmetijsko listo SLS 52 glasov (2 odbornika), za gospodarsko listo 163 glasov (6 odbornikov) — 4 SLS, dva neodločeni, za »narodni blok« 153 (5 odbor.), komunisti 99 (3 odborniki). — Opozorjamo, da so komunisti v veliki meri volili samostojne demokrate. Po »Narodovem« poročilu so demokrati v komunisti svoji listi vezali. Za državotvorce v Sloveniji silno značilno! — O tem, kdo bo župan, seveda odločijo naši možje po treznem premisleku sami. Da bo pristajal SLS, je iz izida jasno in vsako upanje SDS in njih voditeljev je več kot smešno.

Pri občinskih volitvah v Arzišah, ki so se vršile 13. t. m., je dobila SLS 11 odbornikov, napredni blok 9, socialisti 5.

Dve važni izjavi za ohranitev ženske samostanske šole v Zagrebu. Na protestnem zborovanju proti ukinitvi pouka na šoli usmiljenih sester v Zagrebu je rekla Srbininja Olga Peleševa: »Jaz nasprotujem ukinitvi vsake kulturne institucije, zlasti pa proti likvidaciji ženske učiteljske šole usmiljenih sester v Zagrebu, kjer sem se 8 let vzgajala za življenje. V tej šoli sem prejela vse, kar potrebuje dobra mati, a matere so temelj države. Kakršen je rod, taka je država. Drago mi je, da kot Srbininja lahko dvignem svoj glas proti tej naredbi.« — Na koncu letošnjega šolskega leta pa je 14 dni nadzoroval samostansko šolo bivši vzgojitelj prince Pavla in sedaj načelnik v ministrstvu za prosveto g. profesor Pavlovič kot ministrski zastopnik. Dal je zavodu sledeče spričevalo: »V zavod in v šolo sem vstopil kot ministrski zastopnik, odhajam pa kot brat dragih sester, ki v ljubeznivi in s požrtvovalnostjo sejejo prosveto in ljubezen v našem narodu. Dokler ima naš narod take branitelje, lahko z zaupanjem gledamo v bodočnost države, kateri moramo posvetiti vse svoje moči. V veri je rešitev. — Profesor Mile Pavlovič, ministrski zastopnik. — »Hrvat« se vprašuje, kaj bo sedaj ukrenil minister za prosveto: ali bo preklical svoj odlok, ali pa bo desaviral bivšega vzgojitelja prince Pavla, čegar vzgoje mu gotovo ne bi bili zaupali, če bi ne bili prepričani, da prof. Pavlovič zaupanje tudi zasluži.

Smarnogorska božjepotna cerkev je minuli praznik dne 8. t. m. izgubila še zadnji mali zvon, ki ga ji je pustila kruta vojna. Udarila z nekim železnim predmetom je ubil krepki glas malega, a po letih najstarejšega klicarja izmed vseh četvero zvonov. Smarnogorska cerkev je sedaj tembolj potrebna novega zvonila. Žal da doslej nabrani denar dosegla komaj polovico potrebne vsote. Zganimo se vsi, da vsaj tekom prihodnje zimske dobe omogočimo naročbo novih zvonov. Tozadavne darove sprejema radevolje tudi uprava našega lista.

Slovenci! Dne 10. oktobra 1925 je peta obletnica nesrečnega koroškega plebiscita, ki je odtrgal od našega narodnega telesa enega najlepših delov jugoslovanske zemlje, zibelko Slovenstva, slovenski Korotan. Nemci v Avstriji pripravljajo za ta dan šumne veselice, da proslavijo to svojo z lažmi in prevaro izvojevano zmago nad našim narodom. Tem večja je naša dolžnost, da se ta dan spomnimo koroških Slovencev, da obnovimo svojo ljubezen napram njim. V to svrhu pripravljajo Jugoslovanska Matica s pomočjo in sodelovanjem vseh narodno-obrambnih in drugih društev za 10. oktober resne manifestacije po vsej Sloveniji, na katerih naj ves naš narod enodušno in odločno izrazi svojo zahtevo po združitvi z rojaki onstran Karavank. Zato pozivamo vse Slovence, da se pripravijo za 10. oktober, za naš »Koroški dan« in da se v polnem številu udeležijo manifestacij, kjerkoli se bodo iste vršile.

Položaj tobačnih upokojencev. Tob. upokojenci se nahajajo v najslabših življenjskih razmerah. Uprava monopola je za vse njihove prošnje gluha. Zima se bliža, vpokojenci pa s strahom gledajo, kako ji bodo prestali, ker nimajo dosti niti za najskromnejšo vsakdanjo hrano, da v pravem pomenu besede gladujejo, kaj šele za obleko in kurjavo. Strokovno društvo tobačnih upokojencev in upokojenk je že zdavnej odposlalo na upravo monopola spomenico, naša parlamentarna delegacija se je z vso vneto zavzemala za zboljšanje njihovega položaja, toda uprava monopola niti ne odgovarja. Vrh tega pa še nekatere posamezne upokojenke, ki niso članice društva, s svojim nastopom pri intervencijah več škodujejo kakor koristijo in strokovno društvo tobačnih upokojencev in upokojenk za njihov nastop ni odgovorno.

Umrli je v soboto zjutraj v ljubljanski bolnišnici g. Gašper Karlin, posestnik in gostilničar v »Plevni« pri Škofji Loki, župan obč. Stara Loka. Pokojnik je bil vzor moža katoličana, dober in skrben družinski oče in ravnotako skrben in vester kot župan velike, skoro 4000 duš broječe občine. Bil je povsod priljubljen in spoštovan. To se je jasno videlo tudi na njegovi zadnji poti večer popoldne, ko so mu nepregledne množice njegovih sofaranov (Ločanov) in soobčanov izkazale zad-

njo čast. Na grobu na škofjeloškem pokopališču se je v ganljivih besedah poslovil od njega starološki g. dekan Mrak kot njegov prijatelj in kot tovariš v občinskem odboru; enako župan občine Škofja Loka, g. J. Hafner, in g. Babič kot zastopnik Slov. katol. izobraž. društva v Škofji Loki, ki je štel pokojnika med svoje najstarejše člane. — Rodbina Karlinova danes ni sama v svoji bolesti; z njo žalujejo za blagim pokojnikom vsi njegovi prijatelji, in prijatelj mu je bil vsak, kdor ga je poznal. Blag mu spomin!

Zveza Slovenije s morjem. Pod tem naslovom v nedeljski številki »Slovenec« priobčenem poročilu je bilo pomotoma izpuščeno, da se je udeležil seje v Kočevju kot zastopnik šindikata lok. žel. g. višji ravnatelj Matija Zamida.

Odprtje spominske plošče v zavodu sv. Stanislava. V ponedeljek, dne 21. septembra se v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu slovesno odkrije spominska plošča gojencem, ki so padli v svetovni vojni. Točno ob 9 bo sprejem presvetlega g. škofa, ki opravi nato v kapeli cerkveno opravilo za padle. Po sv. maši bo v atriju žalna slovesnost z govori, deklamacijami in petjem. Slavnostni govor bo govoril bivši vojni kurat, narodni poslanec g. dr. Fr. Kulovec. Ko končani slovesnosti bo ustanovni občni zbor društva »Jeglič«, zveze bivših gojencev zavoda sv. Stanislava. Zato vljudo vabimo vse bivše gojence, zlasti one, katerim nismo mogli poslati posebnega vabila, naj se te domače slovesnosti udeležijo v kar moči velikem številu.

Vodstvo gospodinjkega tečaja v Šmihelu pri Novem mestu nam sporoča, da ne more sprejeti nobene gojenke več, ker so vsa razpoložljiva mesta zasedena. Gospodinjki tečaj se prične 1. oktobra in konča 31. marca 1926. Na zavodu poučujejo šolske sestre in dva strokovna učitelja grnske kmetijske šole.

Zagorje ob Savi. V našem rudniku se ne prestanto dogajajo nesreče. Pretekli teden se je ubil delavec Groznik, 10. t. m. pa precej nevarno ponesrečil Pušnik Anton. — Župana še nismo volili, ker so se zoper volitve pritožili narodni socialisti, katerim je bila razveljavljena kandidatna lista in pa g. Mirko Weinberger, trgovec z moko, ki je vložil pritožbo zoper delavsko zvezo. — Pomenljiv je bil dan 13. avgusta za Zagorje. Orlovska družina je ta dan praznovala prav slovesno svoj praznik mesto 8. t. m. 70 članov, članic in naraščaja v kroju je prikoralo s svojo zastavo v cerkev k sv. maši in sv. obhajilu. Med sv. mašo so peli v cerkvi in ne na koro, kar je posebno ugajalo.

Št. Jur pod Kumom. Tukajšnja rojakinja gđ. Veronika Giulattijeva se je na Brezjah poročila z g. Jožefom Pečnikom, šol. uprav. v Veliki dolini pri Jesenicah ob Savi.

Sadna razstava na Grmu. Letošnji pridelki sadja so v Sloveniji in tudi drugod precej skromni ter se bo sadje, ki je po nekaterih naših dolenskih krajih dobro obrodilo, prav lahko spravilo v denar. 3. in 4. oktobra t. l. se vrši na kmetijski šoli na Grmu sadna razstava, kjer naj dolenski sadjarji razstavijo vzorce sadja, ki ga imajo na prodaj. Sadje se bo razstavilo vloženo v ameriških zabojih po vzorcu sadnega sejma, ki se je vršil lani v Ljubljani. Od vsake sorte sadja, namenjenega za kupčijo, je treba poslati vsaj 25 kg obrabnega, skrbno spravljenelega blaga enotne kvalitete; ti vzorci naj pokažejo povprečno kakovost posameznih sadnih sort, ki jih ima dotični posestnik na prodaj. Pozivljajo se torej vsi zainteresirani, da takoj prijavijo ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, s katerimi sortami se žele udeležiti razstave in koliko sadja imajo na prodaj. Vzorce sadja je treba poslati na razstavo najkasneje do 1. oktobra. Priporočamo zlasti tistim sadjarjem, ki bivajo blizu Ljubljane ter jim je znan način ameriškega vlaganja, da si sami nabavijo omenjene zabojne pri Sadjarskem in vrtnarskem društvu (Kmetijska družba) ter za razstavo namenjeno sadje pošljejo že v zabojih pravilno vloženo. Opozorjamo naše sadjarje v njih lastnem interesu na to važno prireditev ter vabimo obenem tudi vse kupce, da si pridejo ogledat dolensko sadje.

Napoved za letošnje jesensko vreme. Na podlagi študij o podnebnju srednje Evrope, Severne Amerike in Severnega Atlantskega oceana napoveduje znani meteorolog dr. Baur za letošnje jesen tole vreme: Srednja jesenska toplota bo s 87 odstotno verjetnostjo za 0,6 do 1,6° C pod normalom, torej se nam obeta precej hladna jesen. Verjetnost, da bi bilo vreme za 1° C nad normalom, je samo 2,5 odstotna. Lahko se zgodi, da bodo prišle tudi dobe toplejšega vremena, a toplota ne bo velika in taka doba bo vselej le kratka.

Prebrisan in nevaren tat je Alojzij Zalar iz Zalne. Izvršil je že več tatvin; klati se po Stajerskem, izdaja se pod tujimi imeni in izkazuje z ukradenimi dokumenti. Roka pravice ga išče.

Zasledovana je ciganka Rajhard ali Rajh, ki po Gorenjskem prorokuje srečo raznim ljudem ter od njih izvablja denar. Te dni je prekovala in prikazovala razne čarovnije posestnici frančiški Tišlar, vsled česar je imenovana postala umobolna. Čudno, da se dobijo še vedno naivni ljudje in grede na limanice cigankam, ki jih odirajo za denar in pripravijo vrhu tega še ob pamet.

Iz Ljubljane.

25letnico službovanja je praznoval v soboto sodni oficijal g. Janez Budnar, ki je v vseh krogih, ki imajo pri vložništvu opravka, znan kot jako vester, uljuden in postrežljiv uradnik. Iskreno častitamo!

Smrtna kosa. Včeraj je umrla gđ. Franja Westar, uradnica tvrdke Feliks Urbanc in sestra g. Josipa Westra, nadzornika srednjih šol. — V nedeljo je v Gledališki ulici umrl g. inž. Rudolf Hille, splošno znana, priljubljena oseba v Ljubljani. Gosp. inž. Hille je bil po rodu sicer Nemec, vendar se je v desetih letih, odkar je prišel v Ljubljano, popolnoma uzeval v naše razmere in si pridobil toliko znanec in prijatelj, da je bil vsaki družbi vedno dobro došel gost. Vedno in tudi v najhujših vojnih časih, ko se je vršilo preganjanje Slovencev, je bil napram Slovincem vljuden in prijateljski, vsled česar si je med Ljubljančani, oziroma Slovenci pridobil zaupanje in spoštovanje. Znanci in prijatelji bodo ljubeznivega družabnika — poštenjaka težko pogrešali. Pogreb draga pokojnika se vrši danes ob štirih popoldne.

Na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani se bodo tudi v tem šolskem letu gojile ansamblske vaje gojencev konservatorija. Te vaje se vrše pod vodstvom kon. prof. g. Karla Jeraja, ki je lansko leto žel pri prvem nastopu svojega mladinskega orkestra vse splošno priznanje. Gojenci vijoline IV. razreda glasbene šole in I. in II. letnika konservatorija so obvezani obiskovati ta ansamblski pouk in stariše prosimo, da jih redno pošiljajo k ansamblskim vajam, ki se vrše vsako soboto od 4. do 6. ure v pevski dvorani poslopja Glasbene Matice.

Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. V torek, 15. t. m., ob 20. uri sestanek vsega zbora v pevski dvorani Vegova ulica 6/II. Radi določitve rednih pevskih vaj prosimo točne udeležbe vseh lanskih rednih članov in članic ter letos zopet priglasičenih in novo vabljenih pevk in pevcev. — Odbor.

Poskušaj samomor. K. A., soproga vpok. železniškega oficijanta v Vegovi ulici, je v nedeljo popoldne v samomorilnem namenu izpila količino strupa zoper podgane (Schwein-futtergrün). Prepeljana je bila v bolnišnico.

Popadljivi psi. Na Rudniku je popadel pes delavca Jakoba Grma in ga ugriznil v trebuh. Grm je moral k zdravniku. — Na Valvazorjevem trgu je ugriznil pes v levo roko dijakinjo Danico Jerala.

Tatvine. Mlekarici Mariji Guzelj je bila v Kolodvorski ulici, ki je raznašala mleko po hišah, z vozička ukradena 100 Din vredna torbica. Dolgoprstnez ni znan. — Albinu Kajzerju, mizarskemu mojstru iz St. Vida-Vizmarje, je bila na velesojmu ukradena listnica z vsoto 400 Din, Mariji Stele pa denarnica z vsoto 1500 Din. Milanu Gartnerju je neznani storilec odnesel iz skladišča v stavbi okrognege ur. za zav. delavcev na Miklošičevi cesti obleko v vrednosti 200 Din. Prijatelj perutnine je Antoniji Štrukelj na Cesti na Loko ukradel dve raci v vrednosti 80 Din.

Polijske prijave. Od sobote na nedeljo: 2 aretaciji radi nasilstva, 3 aretacije radi napada, 3 prestopki radi kaljenja nočnega miru, 1 radi pijanosti, 1 slučaj ugrizenja psa, 1 izsleditev bivališča, 5 prestopkov cestno-police. reda in 1 radi zglaševalnih predpisov. — Od nedelje na ponedeljek: 1 aretacija radi tatvine, 2 tatvine, 1 goljufija, 1 prestopke ograde, 2 telesne varnosti, 1 radi popadljivega psa, 2 prestopka prekoračenja polic. ure, 3 radi avtopredpisov — prenažle vožnje in 6 prestopkov cestno-police. reda.

Iz Stajerske.

Zmaga SLS pri občinskih volitvah v Sv. Krištofu pri Laškem. V nedeljo, dne 13. septembra 1925 so se vršile pri nas občinske volitve. Samostojni demokratje so se posluževali vseh sredstev, da zmaga, toda zaman. Rezultat je: volivnih upravičencev je bilo 1374. Volilo jih je 753. Od teh so dobili 194 glasov samostojni demokratje in 7 odbornikov, 29 glasov gospodarska stranka in 1 odbornik, 507 glasov Slov. ljudska stranka in 17 odbornikov, 22 glasov soc. demokratje in nobenega odbornika.

Vladna stranka. V zadnjem času si vplivni faktorji prizadevajo, da bi zvarili močnejšo vladno stranko, kakor jo predstavljajo samostojni in radikali v Sloveniji. Združili naj se bi radikali, samostojneži, disidentje samostojne demokratske stranke in narodni socialisti ter ustvarili »močnejšo vladno stranko med nami, ki naj bi bila protitež proti SLS. V koliko se bodo ta prizadevanja uresničila, bo pokazala bližnja bodočnost. Mi jim pri tem ustvarjanju želimo polen koš politične sreče.

Stari naš narodnjak kmet Franc Trejham v St. Ilju pri Mariboru obhaja te dni 30 letnico svojega delovanja v Bralnem društvu. Društvo mu priredi ta mesec posebni povelni večer. Bralno društvo in občina ga imenujeta častnim članom.

Dramlje pri Celju. Dne 13. t. m., t. j. zadnji nedeljo je bil pri nas shod SLS, ki je uspel nad vse pričakovanje. Kljub temu, da se za shod ni vršila nikaka agitacija, se je v društvenih prostorih zbralo polno število volivcev, ki so z zanimanjem poslušali govor poslanca dr. Hodžarja, ki je poročal o sedanjem stanju političnih zadev. Med drugim je v svojem govoru tudi poudarjal potrebo

skupnosti vseh stanov. Le tedaj, ako bo celoten narod edin, bomo dosegli uspehov. Shod je vodil g. Kuder, ki je na shodu tudi navdušeno govoril. K besedi se je oglasil tudi zastopnik delavcev, ki je risal bedo ročnega delavca in prosil g. poslanca pomoči. Nato so vsi prisotni izrekli Jugoslovanskemu klubu, kakor tudi svojemu poslancu polno zaupanje.

Petrovče. Dne 20. t. m. se bo vršil pri nas shod dekliske Marijine družbe celjske dekanije. Ob 9. uri dopoldne bo posvetovanje prednie in odbornice vseh Marijinih družb. Nato sledi ob 10. uri pridiga in sv. maša. Pridigoval bo g. kanonik Basl iz Maribora. Po cerkvenem opravilu se vrši zunaj pred cerkvijo splošno zborovanje vseh dekliskih Marijinih družb, kjer bo od vsake Marijine družbe govorila po ena zastopnica.

Veliko loterijo z 250 krasnimi in dragocenimi dobinki priredi »Katoliško prosvetno društvo« v Sv. Petru pod Sv. gorami. Zrebanje se vrši 8. decembra t. l. Glavni dobiček je novo, moderno izdelano pohištvo, iz črešnjevega lesa, fino politirano, obstoječe iz dveh postelj, 2 nočnih omari, 1 umivalnika z zrcalom, 1 omare, 1 mize, 4 stolov in krasne slike, cenjeno nad 10.000 dinarjev. Tudi drugi dobiki so razveseljivi, posebno 200 litrov bizeljskega vina, nov šivalni stroj »Singer«, zofa in 4 stoli, cela bala finega platna, moško kolo, kladra drv, pital prešič, trsna škropilnica itd. Veliko zanimanje vzbuja pri ženicah vreča kave, zaboj »Zlatorog« mila, svileni robci itd. Srečke stanejo samo 5 Din komad. Naročajo se pri »Loterijskemu odboru kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami«. Naročilo priložite tolikokrat po 5 Din, kolikor srečk želite kupiti. Izžrebane številke bodo objavljene v časopisih. Prijatelji katoliške mladine, ki z nami vred mislite le eno, segajte po srečkah in prigrvarjajte drugim, da jih naroče, ker gre, da s čistim dobičkom te loterije zgradimo »Katoliški dom« v Sv. Petru. Z kupovanjem srečk pomorete sebi in nam. Skupna vrednost dobikov znaša nad 50.000 dinarjev. Iščejo se tudi razpečevalci srečk, kateri lahko s prodajo srečk precej zaslužijo.

Samomor. Dne 5. septembra se je obesil v St. Ilju pri Mariboru pred svojim stanovanjem progovni delavec Ivan Bresnik. Star je bil šele 39 let.

IZ MARIBORA.

Odlikovanje. V nedeljo ob 10. uri je bil odlikovan, kakor smo že kratko poročali, uradnik tuk. okrajnega zastopa g. Eichkitz. Nedvomno je bila cela slovesnost eno samo slavlje dela, ki mu ni vse momentani lastni materielni uspeh. Gospod župan dr. Leskovar je poudarjal ravno to misel, ko je slavljencu podal zlato kolajno za civilne zasluge. Sejna dvorana je bila polna, slavljenceva črna zbrana vsa in ginljivo se je slavljencev zahvalil za odlikovanje. Delu čast — požrtvovalnost je slavila triumf.

Spremembe v občinskem svetu. Namesto odstopivšega občinskega svetnika g. prof. Favaja pride v obč. svet g. Petejan, uradnik pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, namesto g. Ivana Roglica pa g. Stanko Detela, ravnatelj Mariborske tiskarne.

Higijski tečaj »Ljudske univerze«. Mariborska »Ljudska univerza« je priredila v prejšnjih letih celo vrsto poljudnih predavanj iz medicinskih ved, ki so pokazala, da se občinstvo za to vrsto predavanj zelo zanima. Ti uspehi in pa težnje, da zaneso toliko koristno higijensko znanje v najširše sloje, so jo napotili, da je organizirala za začetek letošnje seziye velik ljudsko-higijski tečaj. Pri tem je z vneto sodeloval ljubljanski higijenski zavod. Tečaj bo trajal približno 6 tednov, vsak teden pa bo dvoje večernih predavanj. Prvo predavanje bo v sredo, 16. t. m., ob pol 20 v veliki kazinski dvorani. Predaval bo predstojnik higijenskega zavoda v Ljubljani g. dr. Pirce. Nadaljni program bomo objavili prihodnje dni, za sedaj samo omenjamo, da so na sporedu predavanja iz anatomije, fiziologije, bakteriologije, splošne higijene, o spolnih boleznih, o tuberkulozi, o splošni higijeni, higijeni žensk in otrok, prvi pomoči pri nezgodah itd. Predavali bodo razen strokovnjakov iz Ljubljane in Celja v prvi vrsti domači zdravniki. Predavanja bodo kar najbolj poljudna, spremljale jih bodo dobre skriptne slike, oziroma filmi, ki jih je preskrbel higijenski zavod. Redni obiskovalci, ki se do začetka predavanj priklase pri obl. referentu g. dr. Jurečku (oblastna palača) ali pri prvem predavanju, bodo dobili po sklepu tečaja spričevala. Vstopnina je nizka. Nedvomno so poljudna higijenska predavanja velikega pomena in naj prijatelji resnične ljudske izobrazbe agitirajo vsak v svojem krogu za kar najštevilnejši obisk.

Porota v ponedeljek. Na obtožni klopi sta sedela Janez Zamuda iz Negove, kovač, in Rupert Senekovič iz Lomnoše pri Gornji Radgoni, delavec v Negovi, radi hudodelstva ropa. — Dne 28. februarja 1925 ob 2 ponoči sta oba obtoženca splezala po lestvi na streho hiše, v kateri stanuje posestnica Ivana Šipek z otrokoma, zlezla skozi luknjo v strehi na podstrežje in od tod v vežo. Šipekovo je zbudil ropot v veži in je v prvem momentu mislila, da je kaka mačka ter se za ropot ni dalje menila. Kmalu nato je v sobi zasvetila luč in ob svoji postelji je zagledala neznanca, ki se zažene na njo s kilecem: »Peneze ali smrt!« Šipekova se je branila in je zadobila pri tem tri lahke poškodbe z nožem. Končno se ji je posrečilo otresti se neznanca in je planila v vežo. Na pragu je ustavil drugi možki s sekuro, kateremu je pa tudi ušla in kileca sosede na pomoč. Ko so ti prišli, sta oba neznanca že odnesla pete. Šipekova je bila tako previdna, da je izmerila stopinje in na podlagi

teh so orožniki prišli gori imenovana Obtoženi Zamuda je dejanje že priznal v preiskovalnem znanju, zagovarja pa se, da ni imel nikakršnega roparskega namena, ampak je hotel šipekovo le prestrašiti. — Porotna razprava je trajala skoro do 6 zvečer. Oba obtožena sta odločno tajila vsako krivdo in sta hotela dokazati alibi. Zamuda je svoj čas pred orožniki in preiskovalnim sodnikom dejanje priznal, pri obravnavi je pa trdil, da je priznal le vsled pritiska orožnikov, pred preiskovalnim sodnikom pa zato, ker se je bal, da ga ne bi prepešali. Dokaz za alibi se je obema ponesrečilo. Porotnikom sta bili stavljeni dve vprašanji, za vsakega posebej. Obe vprašanji so porotniki potrdili z 9 proti 3 glasovom. Obsojena sta bila Zamuda na tri leta, Senekovič pa na pet let težke ječe. Oba sta se pritožila. Razpravi je predsedoval predsednik okrožnega sodišča dr. Žiher, obtožbo je zastopal dr. Jančič.

IZ PTUJA.

Ukinitov zavoda »Mladika«. Kuratorji Dijaškega doma in Mladike je na zadnji seji sklenil predlagati občinskemu svetu, da ukine internat za deklice »Mladiko«, ker se je letos priglasi do 9 gojenk. Za tako majhno število se ne izplača vzdrževati zavoda in neprilika občin velikih vzdrževalnih stroškov. Dočim je Dijaški dom tudi po prevratu vedno bil dobro obiskani — tudi letos šteje 82 gojenec — Mladika ni mogla prav uspevati. Lansko šolsko leto ni bilo gospodinjke šole in je bil le enoletni izobraževalni tečaj trgovske smeri. Za letošnje šolsko leto je občinski svet pravočasno prosil za učiteljice gospodinjke šole, a prošnji oblast ni ugodila. Brez gospodinjke šole pa tudi internat ne more uspevati, ker primanjkuje gojenk. Škoda je lepih prostorov v Mladiki, ki so nalašč za internat in gospodinjki pouk pripravljeni. V kakem namene se bodo porabili prostori v Mladiki, o tem bo sklepal občinski svet. Po predlogu kuratorija se naj bi zavod ukinitel s koncem meseca septembra. Ob tej priliki bi izrazili drugo misel. Država in okrajni zastop precej pospešujeta gospodinjki pouk z gospodinjstvenimi kurzi, ki se vrše zdaj v tem, zdaj v onem kraju. Da je obsežna ptujska okolica potrebna gospodinjkega pouka, je jasno. Ali se ne bi mogla ustanoviti namesto gospodinjstvenih tečajev stalna gospodinjka šola za kmečka dekleta v Ptuj? Država in okrajni zastop bi se naj glede tega z občino dogovorila! Tako ustanova bi koristila mestu in okolici. Dobre volje je treba in razumevanja resničnega položaja. Tako gospodinjka šola bi gotovo uspevala.

Potres. Zadnji petek ob tri četrti na 6 so čutili tudi v Ptuj potres, ki je trajal nekaj sekund. Ker pa Ptujčan pozno vstajajo, so ga čutili samo tisti, ki se držijo gesla: Rana ura, zla ura.

Prenovljena dvorana. Hranilno in posojilno društvo je ob priliki inštalacije elektrike popolnoma prenovilo spodnjo dvorano v »Narodnem domu«, ki spada sedaj med najlepše ptujske lokale. Celo očrnela slika Božidarja Raiča se na preplečkani steni čisto drugače poda.

Nevarno je zboleli znani ptujski zdravnik dr. Metzler-Andelberg.

Arheolog dr. Mih. Abramčič, ravnatelj državnega muzeja v Splitu, se je mudil nekaj tednov v Ptuj, kjer je študiral rimske starine in napisne na rimskih spomenikih.

Mestna župnijska cerkev sv. Jurija dobi električno razsvetljavo. Lustre že snemajo, da jih bodo montirali.

IZ TRBOVELJ.

Nesreča pri delu. V delavnici podjetja Duklić & drug na Doberni se je v petek poškodoval na obeh nogah tesar Butar Janoš. Padel mu je železniški prag na nogo. Oddan je v bolnico. — Pri istem podjetju se je v četrtek poškodoval nadpaznik Hribovšek. Lokomotiva je vozila po klancu 12 polnih vagonov. Ker pa stroj radi opozkih tračnic ni mogel čez klanec speljati in zavore pri vozech niso zdržale, se je vlak začel pomikati nazaj in se ni mogel ustaviti. Strojevodja kakor tudi nadpaznik Hribovšek sta skočila z lokomotive in pri tem se je zadnji poškodoval pri skoku s stroja. Vlak so na vodoravno ležeči progi ustavili drugi delavci.

Strelna je udarila v petek popoldne okoli 5. ure v drog pri stari električni centrali in se je videlo, kako je šla po žici do osrednje delavnice in tu v zemljo. Poškodbe ni nobene napravila.

Sneg. Včeraj je padal med deževjem sneg v nižavi do Lemiška. Da ga posebno kmetje niso bili veseli, ko imajo večji del svojih poljskih pridelkov na njivah, se razume.

V Hrastniku obhajajo prihodnjo nedeljo petletnico, kar se je ustanovilo izobraževalno društvo. V ta namen se priredi dopoldan, ako se dovoli, sv. maša na prostem, popoldan pa veselica z igro »Crnošolec«. Po igri se bodo proizvajale tudi druge zabavne točke, da bo zabava tem zanimivejša. Občinstvo se vabi na obilen obisk.

Avto g. Floreninija se je že zopet vgreznil na malem mostičku pri gostilni g. Zupana. Nedostaki cest se šele sedaj opazijo, ko se vozijo na njej težko natovorjeni avtomobili.

Iz Prekmurja.

Draginja. Obeta se nam še večja draginja, med tem ko drugod cene padajo. Pri kmečkem ljudstvu in med uradnim vzbujajo to splošno in opravičeno ogorčenost. Obračamo se zato do g. okrajnega glavarja, da izposluje zmernejše cene pri vsesvetsnem blagu in jestvinah.

Naša gimnazija. Okoli 300 dijakov ima že gimnazija v Murski Soboti, a samo 7 profesor-

jev in brez kateheta. Učne moči primanjkujejo. Za obstojec je to zelo naporno delo. Prosimo čimprej za nove moči, ki so nujno potrebne.

Orožniki preprečili požar v Rankovcih pri Murski Soboti. Pretekli teden, okoli polnoči sta patrolirajoča orožnika, t. j. narednik Močnik in orož. kaplar Plesničar opazila pri gostilni Flisarjevi, da je tam nekaj sumljivega. In res, dobila sta neke ljudi, ki so tam prenočevali. Eden je spal v slami ter pustil gorečo svečo na robu jasl. Ko bi ta dogorela, bi gotovo vžgala slamo in povročila velik požar, posebno v tem času, ko je vse polno slame in krme spravljene pod streho.

Preveč dežja. En dan solnce, pa 4—5 dni dežja nam zelo ovira delo na travnikih in polju. Krma bo slaba. Fižol je začel očrnevati, bo gnil. Ponekod se je že nekoliko prikazala slana. Bog nas je obvaril. Toplega in trajnega solnčnega vremena je nujno potreba.

Konjereja. Od nekdanjega t. j. cvetela reja mrzlokrvnih težkih panonskih konj, ki je prinašala obilnega dobička. Sedaj pa je prišla kupčija popolnoma v nič, tako da se ne izplača reja, od katere je imel tukajšnji kmetovalec glavne dohodke. Teh pa sedaj ni in drugo je vse drago.

Iz ostale Jugoslavije.

Dr. Nikić v Šibeniku. Dne 11. t. m. je prišel v Šibenik minister za šume in rude g. dr. Nikić, da pregleda Steinbeisovo podjetje, ki ima tu svoje primorsko skladišče in poslovainico.

Srednje tehnične šole za tekstilno industrijo namerava vlada odpreti v Užicah in v Leskovcu (v Srbiji), ker so tam središča srbske tekstilne industrije.

Stoletnice G. J. Daničiča, znamenitega hrvaškega književnika, bosta slavili Akademija znanosti v Zagrebu in Srbska akademija znanosti v Beogradu na slovesen način. Slavnostni govorniki bodo prof. Cvijić, prof. Belić in prof. Moretić.

Odklonjeno darilo. Organizacija denarnih zavodov v Sarajevu, kateri pripada okoli 30 bank in hranilnic, je darovala za napravo spomenika v spomin 50 letnice upora v Hercegovini 500 dinarjev. Sokolska zveza, ki zbira prispevke za spomenik, je ta bogati dar hvaležno odklonila.

Konferenca zdravnikov okrajnih bolnišniških blagajin v Dubrovniku. Pretekli teden se je vršila v Dubrovniku več dni trajajoča konferenca zdravnikov okrajnih bolnišniških blagajin pod vodstvom glavnega ravnatelja okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu dr. Milana Glaserja. Od ljubljanskih zdravnikov se je udeležil konference g. dr. Ivan Zaječ.

Železniški promet v Hercegovini je zaradi velikih neviht deloma ustavljen. Med postajama Podorašica in Konjica je močan plaz zemlje zasul železniško progo. Blizu postaje Gabele pa je skočil s tira en voz tovrstnega vlaka.

Nov železniški rudnik so odkrili v Hercegovini pri Humu blizu Stolca. Plast železne rude je baje jako močna in izvrstne kakovosti.

Boj proti tihotapstvu v Bosni. Finančna kontrola v Sarajevu je izvršila letos že 792 preiskav proti tihotapcem. Največ tihotapijo tobak, potem žganje in cigaretni papir.

Povratek ameriških Sokolov. Sokoli iz Amerike, ki so prišli začetkom meseca avgusta v Zagreb na proslavo 1000 letnice hrvaškega kraljestva, so se v nedeljo zvečer ob 6 odpeljali iz Zagreba nazaj. Pred odhodom so jim priredili njihovi zagrebški tovariši v mestni kleti poslovnice južno.

Uniforme za sarajevske šolarice. Na več učiteljskih zborovanjih v Sarajevu so sklenili učenje višjih razredov ljudskih šol uniformirati. Učenke bodo morale nositi črna krila z dolgimi rokavi. Sarajevski kateheta pa so sklenili predlagati, da se učenkam od 5. razreda dalje prepove takozvana »bubica-frizura«.

Nova velika državna cesta. Iz Peči do Andrijevce so zgotovili novo veliko državno cesto, ki bo spajala rodovitno Metohijo s siromašnimi kraji Črne gore. Cesta se imenuje »cesta kralja Aleksandra«. Delalo jo je 15.000 delavcev in je veljala 28 milijonov dinarjev.

Moža ubila s sekiro. V Čalmi v Slavoniji sta živela zakonska Miloševića v večnem prepiru. V soboto zvečer je prišel mož vinjen domov in je hotel ženo udariti s sekiro po glavi. Žena pa mu je sekiro izvila iz rok in ga udarila štirikrat po glavi, da je obležal mrtov.

Tajna komunistična organizacija v Splitu. Splitska policija je prišla na sled tajni organizaciji komunistične mladine, ki je izdajala svoj list »Mladi boljševik«. Policija je zaprla okoli 60 oseb.

Iz Primorske.

Koncert »Zvezinoga pevskega zbora« v Gorici se je po poročilu »Edinosti« slabo obnesel, ker je bila udeležba iz goriške okolice jako slaba. Peli pa so dobro.

Obravnava proti vrhpoljskemu županu. Pred goriškim sodiščem se je v soboto vršila obravnava proti vrhpoljskemu županu Lovrenčiču, ki je bil obtožen upornosti proti orožnikom in zaradi lahke telesne poškodbe. Župan Lovrenčič je bil obsojen pogojno na štiri in pol meseca zapora.

»Volkovi« v Gorici. V nedeljo zvečer so obiskali Gorico bojovniki toskanske brigade,

ki se imenujejo »volkovci«. V ponedeljek obiščejo bojišča v goriški okolici.

Lovska razstava v Gorici. Obisk goriške lovske razstave je dober. Če bi pa bilo lepo vreme, bi bil gotovo tudi obisk razstave številnejši.

Sneg na Goriškem. Po goriških hribih je zapadel sneg, zato je v dolini vreme jako hladno.

Ponesrečil se je pri prenašanju granat ob Soči pri Štandrežu 25 letni delavec Ivan Drogenik iz Metlike. V rokah se mu je razpočila 15 centimetrska granata. Drogenik in v bližini stoječega delovodja je tako razmesarilo, da trupel ni bilo mogoče več spoznati.

Nov list. Odsek časnikarske zveze za julijsko pokrajino namerava izdati nov list »Soški zvoki«. Revija bo prinašala kritične članke o politiki, leposlovju in gospodarstvu.

Proslava na Snežniku. Otvoritev planinske koče na Snežniku je potekala vsled skrajno slabega vremena zelo klaverno. D'Annunzija ni bilo blizu, druge nesreče pa ni bilo.

Še je čas

da se izognete pljučnici. Hitite k trdki DRAGO SCHWAB — Ljubljana po priznano najboljšo dežne plašče.

Naša dramatična šola.

(Opombe k Pravilniku Dramatične šole v Ljubljani.) (Dalje.)

Skušal bom na kratko podati nekaj tozadevnih misli. Predvsem nam mora biti seveda jasno, da sme in mora sodobna gled. umetnost od igravca zahtevati sledeče: točno poznavanje slov. pozorniškega jezika (v teoriji in praksi); primerno izobrazbo glasu, govora in telesa; poznavanje gledališke zgodovine; pregled umetnostne in kulturne zgodovine; primerno znanje slov. in svetovne literature, posebno dramatične; osnovne pojme o dramaturgiji; osnovne pojme o anatomiji in higijeni glasu. To so v glavnem predmeti, ki bi jih kandidat moral obvladati, predno gre h gledališču. (Umevno je, da teh zahtev ne moremo staviti sedanjim igravcem, temveč le naraščajo.) Po mojem mnenju naj bi obsegal učni načrt sledeče predmete:

Učna doba: tri leta.

I. letnik: 1. Govorna umetnost (4 ure na teden). — 2. Zgodovina drame in gledališča [2]. — 3. Zgodovina slovenske literature (s posebnim upoštevanjem drame) [2]. — 4. Kulturna in umetnostna zgodovina [1]. — 5. Nauk o kostumih [1]. — 6. Ritmična gimnastika [2]. — 7. Anatomija in higijena glasu [1]. Skupaj 13 ur na teden.

II. letnik: Vsi predmeti prvega letnika ostanejo, le anatomija in higijena glasu odpade. V letnem semestru II. letnika pa stopi na mesto Govorne umetnosti — Dramatična igra.

III. letnik: Vsi predmeti ostanejo, novi predmeti pa so: Režija (vaje 2 uri na teden) in Borenje [2].

Opomba sub I. letnik 1.: Govorna umetnost, ki naj izvori v vsaki igravski šoli bistveni del učnega načrta, ki obsegala v I. letniku: uvod v pozorniški jezik, glasoslovje, izgovarjavo, dihanje, osnovne pojme poetike, čitanje primerov z ozirom na predavanja. To bi bil temelj. V II. letniku se razširi tvarino na obravnavo govora in njegovih sestavin (obseg dinamike, tempa), zakonov logičnega in simboličnega poudarka; vse s praktičnimi vajami izbranih tekstov. V letnem semestru II. letnika (to se pravi v III. sem. splošni študij), ko gojenci glas in govor že v zadostni meri obvladajo, stopi na mesto Govorne umetnosti Dramatična igra. Zdej šele na podlagi brezhibne glasovne in govorne tehnike je to brez vsega mogoče. Študijsko gradivo tvorijo spodobna manjši in lažji prizori in dramatične literature, ki se potem zmerom stopnjujejo preko dialogov in večjih skupinskih prizorov do težjih monologov. V III. letniku pa govorna umetnost kot samostojen predmet sploh odpade in goji se samo še dramatična igra. Učitelj organizirno razvija delo, ki ga je začel v letnem semestru II. letnika, nadaljuje z gojenici s študijem prizorov, pozneje tudi celotnih del. (Od učitelja je seveda odvisno, da izbira pri tem najraznovrstnejše prizore po duhu časa, pisatelju, vsebini, zunanji obliki etc.; najraznovrstnejše vloge po starosti, značaju, stanu, narodnosti itd.) K režijam naj pritegne na vsak način tudi po enega gojenca-režiserja, ki naj tukaj pri skušnjah praktično vadi in udeležuje svoje znanje. Navadno ostanejo »režijske« vaje samo na papirju. Gojencem pa se nudi malokdaj prilika, da bi se praktično vadili v režijski stroki. V najboljšem primeru dobi gojenec domačo režijsko nalogo, kar pa še zdaleka ne nadomestuje skušenj z živimi igravci! Vse režijske knjižice in vsa literatura o Reinhardt, Stanislavskem, Gregorju, Tairovu, Hilarju etc. so brez pomena, če na odru s a m e m ne več kako in kam! Prav in tudi potrebno je, da se bodoči režiserji vadijo v režijskih načrtih, toda prav tako in še bolj je potrebno, da spoznajo žive ljudi, živ material in pa tehniko odr. Teorijo režije naj gojenci poslušajo v režijskem seminarju (gl. III. letnik). V tem seminarju naj čitajo in razlagajo svoje režijske načrte izbranega dela, potem naj z uč-

teljem in kolegi o teh svojih zamislekih debatirajo ev. popravljajo; obenem pa je dana prilika tudi učitelju, da gojenca seznanja s teoretičnim delom režije.

Opomba sub I. letn. 6.: Ritmična gimnastika mora biti strogo obvezen predmet za vse gojenca brez izjeme (kakor sem videl pri zadnjih, sicer malo prenatrženih produkcijah, imamo v g. prof. Vlčku izvrstnega učitelja!). Torej ritmična gimnastika je glavno in ne samo ples! Ples v običajnem pomenu besede pride za igravski poklic le v podrejeni meri v poštev.

Sub III. letnik: Borenje zagovarjam 1. zato, ker je še vedno eden najbolj zdravih športov, in 2. zato, ker sem videl nekatere borivne scene na našem odru.

Pouk vseh predmetov razen govorne umetnosti, dramatične igre in ritmične gimnastike bi se vršil najbolje tako, da bi obiskovali semestralna predavanja (vsa tvarina je razdeljena na 6 različnih sem. predavanj, ki se redno ponavljajo) vedno gojenci vseh treh letnikov. Tako se namreč prihrani predavanja za vsak letnik posebej in tako bo n. pr. učitelj za slov. literaturo predaval namesto po 6 ur samo po dve uri na teden. Gojenci (ki delajo vsak semester izpit iz predavanega predmeta) pa imajo kljub temu vpisano in obdelano v treh letih vso tvarino, čeprav ne po časovnem redu.

§ 10. Število učnih ur ne sme biti manj kot študentsko in ne več kot 14 tedensko.

Vsaka igravska šola, ki ima na teden manj kakor 12 učnih ur, je revna in ni šola.

§ 11. Vodstvo šole naj povpraša med gojenci tujatam, če zamorejo slediti predavanjem in če ni penzum snovi (domačih eksercij) prevelik.

Ta paragraf je naiven.

§ 12. Za sprejem se zahteva:

1. dopolnjeno 16. leto;
2. absolvirane 4 razrede srednje šole;
3. sprejemni izpit.

Predlagal bi nujno, da se zahteva vsaj od moških gojencev dopolnjeno 17. leto. Potem ima po rednem absolutoriju ravno 20 let in človek izpod 20 let ne more resno izvrševati igravskega stanu.

(Konec sledi.)

Po svetu.

Vatikan — prosto pristanišče. Papež je kupil nekdanjo norišnico Santa Maria della Pietà, koje ozemlje se razprostira od Vatikana noter do morja. Tako meji Vatikan sedaj na morje. V ameriškem »Daily Express« beremo sledeče podrobnosti: Omenjeno ozemlje je bilo last italijanske vlade in je zahtevala zanj okoli dva milijona dolarjev. Ko je vlada zvedela, da je tudi papež kupec, je kupno ceno izdatno znižala, in je papež posestvo res kupil. Ozemlje velja za eksteritorialno in je papež s tem dosegel to, kar je že davno hotel; Vatikan je postal sedaj prosto pristanišče papeževi diplomati in kurirji odhajajo in prihajajo lahko prosto, njih potni listom ni treba italijanskega vizuma. V času vojne bi poslaniki lahko nemoteno prihajali k sv. očetu, itd. Pas novega ozemlja ob morju je okoli 300 metrov širok.

Sredna Anglija. Po izjavi angleškega ministra za socialno politiko bo stanovanjske mizerije v Angliji kmalu konec. Do 31. marca t. l. so sezidali v Angliji 136.889 hiš, torej znatno več kakor v vsakem letu pred vojno. Redna letna potreba hiš pa znaša z ozirom na naraščanje prebivalstva 80 do 100 tisoč hiš tako da bo pomankanje hiš, ki je nastalo med vojno, kmalu izravnan.

Angleži skrbje za starine. Katedrala sv. Pavla v Londonu je zadnja leta začela kazati očitne znake razpada. »Times« je začel kom t. l. objavljati apel na Angleže, naj prispevajo za obnovo. Nabrali so pol milijona funtov šterlingov, to je dvakrat toliko, kolikor znaša proračun strokovnjakov.

Angleški milijonarji. Navadno pravijo, da je deželna milijonarjev Amerika. Za Ameriko pa prav nič ne zaostaja Anglija, če je celo ne prekaša. Iz angleške davčne statistike je razvidno, da plačuje na Angleškem 134 oseb davek od dohodka, ki znaša letno nad 100.000 funtov (2.8 milijonov dinarjev). Premoženje vsakega takega davkoplačevalca mora znašati torej najmanj 2 milijona funtov (skoro pol milijarde dinarjev ali dve milijardi kron). Po 30—100 tisoč funtov letnega dohodka ima 529 oseb, po 30—40 tisoč funtov pa 583 oseb. Nad 1000 angleških davkoplačevalcev ima torej premoženja nad 1 milijon funtov ali 270 milijonov dinarjev. Bo pa gotovo tudi lepo število takih oseb v Angliji, za katere slavn. davčna oblast ne ve, da imajo milionske dohodke na leto.

Turistika in sport.

Lawn-tennis turnir. Dne 18., 19. in 20. septembra se vrši na tennis igriščih SK Ilirije (pod celnim gradom) lawn-tennis turnir za prvenstvo Slovenije, katerega se udeležijo vsi najboljši slovenski tennis igralci. Turnir se prične v petek ob 14.30, v soboto in nedeljo pa točno ob 8 jutraj in traja do nastalega mraka. Finale se igra v nedeljo popoldne. Permanentne vstopnice za vse tri dni Din 20. Dnevna vstopnica Din 10. — Odbor.

Gospodarstvo.

France Seunig:

Za takoljšno stabilizacijo dinarja.

V »Jugoslovenskem Lloyd« je izšel pred tedni članek dr. Ivo Biloševića, katerega pod naslovom »Za naravno stabilizacijo dinarja« dobesedno prinaša »Trgovski list« od 1. avgusta.

Med tem, ko so belgrajski krogi, uvidevajoč svojo veliko zmoto, utihnili s propagiranjem neizvedljive politike »snaženja« dinarja do zlate paritete (do 11kratne današnje vrednosti) in v času, ko je slednjič tudi finančni minister spoznal, da bi nadaljnje dvigovanje dinarja katastrofalno vplivalo na naše gospodarstvo, se oglašajo dr. Bilošević in zahteva prosto pot za nadaljnje dvigovanje intervalutarnega dinarskega kurza.

Ker je tudi v naši javnosti razširjeno mnenje, da je stabiliziranje naše valute Bog vedi kaka umetnost, zato je potrebno, da se pri tem problemu malo ustavimo.

Našemu ljudstvu se je vcepilo mnenje, da postanemo tem bogatejši, ekonomsko tem močnejši, čim višje stoji dinar. Če se pa malo pogledimo v teorijo narodnega gospodarstva, spoznamo takoj, da se z dvigovanjem kurza valute ne da ustvarjati kapitala (v narodno-gospodarskem smislu), torej tudi ne narodnega premoženja.

Tvoje posestvo ne bode nič večje in nič manjše, če spreminjaš enoto ploskovne mere, ravno tako ne bodeš imel nič več in nič manj blaga, če zmanjšaš ali povečaš metrsko palico, najnespametnejše pa bo od tebe, če si omisliš metrsko palico iz elastičnega materiala.

Prvi predpogoj za uspešno gospodarstvo je stabilno inflacijsko, vsako menjanje tega merila (inflacija, kakor deflacija) pa samo ovira razvoj našega narodnega gospodarstva.

Če bi bilo mogoče, da se stabilizira valuta sama po sebi, ne bi v normalnih časih vse države vezale svojih valut na zlato, oziroma ne bi njih emisijske banke držale v svrhu izravnave plačilne bilance visoke devizne ali zlate rezerve. Stabiliziranje valute je doslej v svetovni zgodovini bilo mogoče le z umetnimi sredstvi, potem nakupa ali oddaje zlata, oziroma deviz. Na stvari nič ne spremeni dejstvo, da so menični kurzi v normalnih razmerah variirali v mejah zgornje in spodnje zlate točke (Goldpunkte), kjer je postalo ugodnejše uvoziti ali izvoziti zlato, kakor pa prodati ali kupiti devizo.

Kakor se pogosto čita v časopisih, da kurza dinarja ne bode mogoče zadržati, da finančni minister ne bode imel dovolj sredstev za to, tako tudi Bilošević v tem članku odločno trdi, da se bo dinar izmuznil, pa naj nad njim stražijo vse naredbe; govori o katastrofalnih (!) posledicah za cel naš ekonomski organizem, če bi do danes kaka vlada poskušala eksperiment stabilizacije; da ni odvisno od finančnega ministra, če on dinarju dovoli ali ne dovoli, da raste.

Najprvo je treba omeniti, da v modernih državah nima finančni minister pravice ozir. dolžnosti, da izvede stabilizacijo valute, kajti stabilizacija ozir. vzdrževanje stabiliziranega intervalutarnega kurza (odnosno intervalutarne paritete) se smatra za prvo in glavno dolžnost vsake emisijske banke. Zato se imenuje tudi večkrat emisijska banka, eksodromična oblast (Knapp, Bendixen, K. Elster), t. j. ona oblast, ki vzdržuje potom znanih sredstev, kakor n. pr. diskontna mera, kupovanje ali pro-

daja zlata in deviz, intervalutarni kurz, ozir. intervalutarna pariteta. Tudi nov češki zakon o emisijski banki nalaga zadnji izrečno dolžnost, da vzdržuje kurs češke krome na stabiliziranem nivoju (približno 3 dolarje za 100 Kč).

Znameniti angleški strokovnjak v denarstvu John Maynard Keynes gre celo dalje. Lani je spisal knjigo, ki je vzbudila po celem svetu največjo pozornost in v kateri propagira sistem manipulirane valute. Uvidevajoč, da je v gotovih mejah stabilni nivo cen važnejši od stabilite intervalutarnega kurza, zahteva, da se pri prekoračenju te meje spremeni zlata pariteta. (Dalje.)

Stabilizacija dinarja. Belgrajski listi poročajo, da namerava finančno ministrstvo za cel čas jesenske izvozne sezone držati dinar na sedanji višini. Manjše oscilacije niso izključene. To se da sklepati iz držanja Narodne banke in finančnega ministrstva na borzah v Zagrebu in Belgradu.

Blairovo posojilo. Zadnje dni je bil v Belgradu pariški bankir Benard, ki je v zvezi z Blairom. Opcija Blairovega posojila poteče 30. septembra t. l. Istočasno poteče tudi rok 6 % bonom v znesku 3 milijonov dolarjev. Rok za emisijo se bo po poročilih iz Belgrada podaljšal za 6 mesecev.

Posojilo mesta Belgrada. Iz Belgrada poročajo, da namerava belgrajska mestna občina vzeti na posodo 10 milijonov dolarjev za občinska dela. Denar bo dala grupa Mac Doniel.

Vinogradništvo v letu 1924. Šele sedaj objavlja ministrstvo uradne podatke o letini v lanskem letu. Površina vinogradov v letu 1924. je bilo 165.419 ha napram 166.785 ha v letu 1923. Amerikanske trte je bilo 121.538 ha (t. j. 606 ha več kakor 1923), domače pa 43.880 ha (t. j. 1907 ha manj kakor v letu 1923.). Produktivna je bila 2.918.156 hl napram 4.414.222 hl v letu 1923.

Hmelj 1924. Iz šele sedaj objavljenih podatkov posnemamo, da je bilo s hmeljem lani zasejanih 2227 ha, pridelek pa je znašal 21.856 metr. stofov, t. j. 6708 metr. stofov več kakor v letu 1923.

Pospeševanje tujkega prometa in gospodarskih stikov. Ministrstvo prometa namerava po vzoru zapadnih držav opremiti vozove prvega in drugega razreda na vseh naših glavnih progah v svrhu pospeševanja turistovskega prometa, kakor tudi gospodarskih stikov, s kolekcijami slik naših mest in krajev, kakor tudi industrijskih podjetij in obratov. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo pozivlja vse zainteresirane, ki bi reflektirali, da pridejo v take zbirke, da ji prijavijo svoje naslove.

Tovarna delnikov d. d. v Dolnji Lendavi sklicuje za 30. september t. l. v Doljo Lendavo svoj občni zbor. Bilanca za leto 1924-25 izkazuje na kapital 500.000 Din in rezerve 115.000 Din 309.413.24 Din čistega dobička.

Rudnik in železarna v Štorah. 46. redni občni zbor (bilanca 1924-25) rudarskih družbenikov rudnika in železarne v Štorah se vrši dne 5. oktobra v Štorah.

Revizija trgovskih agencij naše države v inozemstvu. Ministrstvo trgovine in industrije v Belgradu je odredilo posebno komisijo, ki ima nalogo pregledati vse naše trgovinske agencije v inozemstvu. Resnično je, da naše trgovinske agencije v inozemstvu delajo jako malo v korist novih trgovskih zvez raznih držav z nami. Le par jih je med njimi, n. pr.

lyonska pod vodstvom g. Andriča, ki se brigajo za doseg svojih ciljev. Njih nedelovanje je zdavnaj potrebovalo remedure. Samo vprašanje je, če ne bo vse skupaj ostalo le — pri komisiji.

Češkoslovaška sladkorna kampanja. V tekoči kampanji je znašala produkcija sladkorja v Češkoslovaški 1.482.000 ton napram 1.010.000 ton v prejšnji kampanji. To je najvišja produkcija v povojnem času. Češkoslovaška produkcira eno petino vse evropske produkcije. Do konca avgusta t. l. je dosegel izvoz sladkorja 984.000 ton napram 650.000 tonami v odgovarjajočem razdobju pretekle kampanje.

Svetovna vzorčna razstava v Rimu. Dne 15. septembra se odpre v Rimu svetovna vzorčna razstava, ki bo trajala 6 mesecev. Prijavnina znaša 100 lir; razstavni prostor se plačuje po 200 lir za kub. meter; razen tega je plačati za režijske stroške 50 lir. Ravnateljstvo razstave, ki daje o razstavi vse potrebne informacije, se nahaja v Rimu, Via Due Macelli 28.

Borze.

Dne 14. septembra 1925.

DENAR.

Zagreb. Pešta 787-797, Berlin 13.32-13.42, Italija 232.80-235.20 (229), London 271.08-273.08 (272.25), Newyork 55.00-56.86 (56.07), Pariz 264.50-268.50 (265), Praga 165.14-167.14 (166.25), Dunaj 786-796 (792), dolar 55-55.60.

Curih. Belgrad 9.225 (9.225), Pešta 72.60, Berlin 123.30, Italija 21.45 (21.15), London 25.12 (25.11), Newyork 518.20 (518), Pariz 24.30 (24.30), Praga 15.35 (15.35), Dunaj 73.05 (73.05), Sofija 3.75, Varšava 100.50, Amsterdam 208.25, Bruselj 22.60.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.625, Kodan 172.8, London 34.345, Milan 29.44, Newyork 708.15, Pariz 33.26, Varšava 119.65. — Valute: dolarji 709.70, angleški funt 34.27, francoski frank 33.15, lira 29.45, dinar 12.905, češkoslovaška kruna 20.92.

Praga. Devize: Lira 139.75, Zagreb 60.25, Pariz 158.625, London 163.65, Newyork 33.75.

VEDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7 odst. inv. posojilo 80 (den.), vojna odškodnina 325 (den.); zastavni listi 20-25, kom. zadolžnice 20-25, Celjska posojilnica 201-202, Ljubljanska kreditna 225-240, Merkantilna 100-105, Prastrediona 915 (den.); Kreditni zavod 175-185, Strojne tovarne 75 (den.), Trbovlje 365-375, Vevče 120 (den.), Stavbna družba 165-180.

Zagreb. Hrvatska eskomptna 181-192.50, Kreditna 130, Hipobanka 73-73.50, Jugobanka 112-115, Ljubljanska kreditna 230, Prastrediona 940-950, Slavenska 66, Srpska 136-137, Eksploatacija 62, Seferana 500-505, Nihag 88-40, Slaveks 51-52, Trbovlje 880, Vevče 120, 7 odst. inv. posojilo 80, vojna odškodnina 320-327, za oktober 330-334, za december 335-338.

Dunaj. Alpine 29.61, Greinitz 13.8, Trbovlje 45.7, Hrv. eskomptna 16, Leykam 18.3, Jugobanka 13.7, Hipobanka 8.61, Avstrijske tvornice za dušik 21, Slavonija 6.12.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Testoni od 1.25 do 4 m, 15 do 30 cm široki, 20 mm. fco meja 2 v. g., zaklj. 530; Bastings, 63-150 mm, 63-163 mm, 63-178 mm, fco meja 590 (bl.); deske pod mero, 20, 25 in 30 mm, fco meja 490 (den.); bukovo oglje — praška, fco Borovnica 20 (den.). — Zito in poljski pridejki: Pšenica baška, fco baška postaja 275 (bl.); pšenica domača, fco Ljubljana 285 (den.); koruza slav. par. slov. postaja 1 v. g., zaklj. 216; oves slav. fco Postojna trans. 190 (bl.); krompir, rožnati, fco Štajerska postaja 2 v. g., zaklj. 59; leno seme, la, fco Ljubljana 540 (den.).

Ljubljanska porota.

Dne 14. septembra 1925.

Goljutiše Antona Srebotnjaka. Obsodba: štiri leta težke ječe in izgon iz države.

Danes se je vršila prva porotna obravnava v tem zasedanju in sicer proti bivšemu ljubljanskemu trgovcu z lesom Antonu Srebotnjaku radi hudodelstva goljutiše.

Senatni predsednik sodni svetnik Keršič, volanta sta sodni svetnik Janša in sodnik Sajovic, zagovarja obtoženca dr. Gruđen, toži ga državni pravdnik dr. Ogoreutz. Obravnava je trajala s krat-

kim opoldanskim presledkom cel dan do večera. Porotna dvorana je bila polno zasedena.

Obtožba

dolži Srebotnjaka, da je po večkratnem kaznovanju dne 24. decembra — ravno za Božič — z svitlim prigorjanjem, da naj podpisne prepis pogodbe o dobavi borovega lesa, izvalil od Josipa Kosirnika podpis na menico, glasečo se na 26.000 Din. Dalje se mu očitajo, da je v času od 10. decembra, ko mu je od dr. Alojzija Rakuna in drugih upnikov grozila izvršba, oziroma so ti že vodili izvršbo v kritje svojih terjatev, v namenu, da onemogoči plačilo svojih upnikov, odstranil svoje premoženje in sicer partijo hlodov za 3000 Din, 7 pušev furnirja za 12.500 Din, vagon bukovih drv za 3000 Din, 3 vagon hrastovih desk za 15.000 Din in en motor neznane vrednosti. V razlogih navaja obtožnica, da je sklenil Anton Srebotnjak dne 22. decembra 1923 s posestnikom Francetom Kraljem kupno pogodbo, glasom katere naj bi mu Kralj dobavljajo večje količine borovega lesa. Kralj in njegov tovariš Kosirnik sta v to kupnjo privolila, toda le pod pogojem, da prevzame Srebotnjak ves les, ne da bi ga je količjak škartiral. Nato se je sklenila med Kosirnikom in Škerjencem na eni in Kraljem kot kupcem lesa na drugi strani ustna pogodba o dobavi 100 kub. m borovine po 1500 kron. Obdolženec zastopnik je napravil zapisnik, ga v navzočnosti obeh površno prečital in prodajalca sta ga v dobri veri, da odgovarja zapisnik ustreminim dogovorom, podpisala. Čez par dni se je Kosirnik na obtoženec poziv zglasil pri njem v pisarni in ob tej priliki je obdolženec pričel dopovedovati, da je pogodba z dne 22. decembra 1923 nekam tuda in da jo bo treba prepisati. Nato je nekaj napisal in je predložil Kosirniku v podpis. Leta misleč, da podpisuje, kakor mu je Srebotnjak trdil, prepis pogodbe za dobavo lesa, je res parkrat podpisal neke papirje, ne da bi se o vsebini istih prečital, in je odšel. Do dobave lesa pa ni prišlo, ker je med tem obtoženec ves les izškartiral kot neodgovarjajoč kupnim pogojem. — Par mesecev nato je pa odvetnik dr. Pegan, kot zastopnik trdke »Impex« v Ljubljani sporočil Kosirniku, da vloži proti njemu menično tožbo na plačilo 26.000 dinarjev, češ da je on, namreč Kosirnik, z dodatno pogodbo z dne 24. decembra prevzel napram obtožencu jamstvo za izpolnitev med njim in Kraljem sklenjene pogodbe, in obenem v kritje eventualne škode izstavil menico. Do vložitve menične tožbe pa ni prišlo, ker je Kosirnik po sprejemu dr. Peganove pisma vložil na državno pravdnishvo ovadbo, češ da on ni podpisal menice, marveč le kupno pogodbo in da mu je bila menica, katere on niti ne pozna, naravnost podtaknjena.

Srebotnjak tajni goljufiji in se zagovarja, da sta se s Kosirnikom najprej izrecno dogovorila s pogodbo dne 24. decembra 1923, da prevzame slednji jamstvo za izpolnitev pogodbe in da je se le nato, ko mu je on že natančno obrazložil bistvo menice in iz njee izvirajoče obveznosti, predložil menico v podpis. Ta zagovor pa ni verjeten. Obtoženec je namreč že par dni pred podpisom te menice zatrijal Francetu Kralju, da mora Kosirnik vjeti za podpis menice hkrati z drugimi listinami, trdeč, da so to prepisi kupne pogodbe, pri čemer pa o meničnem poročilu ni ničesar omenil. Ko mu je rekel Franc Kralj, da Kosirnik najbrže ne bo prišel vsled pomanjkanja časa, mu je rekel Srebotnjak, da naj ga na vsak način pripelje in da mu sme v to svrhu obljubiti 100 Din za pot, češ kmeta se lahko vjame, da ne ve, kaj podpisuje. Po vsem tem ni dvoma, da je Srebotnjak, ki je znan in na glasu kot jako prefrigan in tudi že verziran izkoriščevalec nevednosti preprostega ljudstva, izvalil to dejanje v namenu, da oskuduje Kosirnika za označeno menično vsoto 26.000 Din.

Zasliševanje.

Po zaslišanju obtoženega Srebotnjaka, ki je vstrajal pri svojem zagovoru, da je popolnoma nedolžen, je bil zaslišan France Kralj iz Brezji pri Grosupljem, ki je priznal, da je pripeljal Kosirnika k Srebotnjaku v Ljubljano in mu je ta dal za to zvodstvo 100 Din nagrade. Pri pogodbi Srebotnjak ni niti omenil menice, marveč je govoril le o pogodbi. In moč je v dobri veri, da podpisuje pogodbo, podpisal usodno menico, ki mu je poglala domačijo. Kraljeva žena Alojzija, ki je tudi sopolpisala menico, je bila uverjena, da podpisuje neki občinski papir in menice niti ne pozna in ji tudi nihče ni povedal, kaj podpisuje. Nace Kosirnik, posestnik v Lahovčah, je izpovedal pod prisego, da sta s Škerjencem kupila les za posekati. »Pogodbo smo napisali v neki gostinji in vem, da sem rekel, da ne potrebujem toliko pisarje. Jaz prodam hode, pa je. Dal mi je kopijo neke pogodbe, pa je nisem znal brati, ker je bilo tako »kumstno« pisano. Menice ni Srebotnjak prav nič omenil. Govoril smo le o lesu. Mislim, da imam opraviti z dobrim človekom, ki me je prijazno sprejel

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

— Žal mi je, zares.

— Kaj se ne bojiš njih divjosti? ...

— Divjosti ni, je odgovoril učenjak, to se pravi, če govorim kot znanstvenik.

— Na, ta je pa lepa, Paganel! se je zavzel major. Ali me hočete prepričati, da so nazadnje celo koristne? Čemu se pravzaprav na svetu?

— Čemu, major! se je razvnel Paganel, zato vendar, da imamo razvrstitev, vrste, rodove, družine. — Lepa korist. Mislim, da bi mogli živeti tudi brez njih. Da sem bil takrat ob vesoljnem potopu pri Noetu na barki, bi bil brezdoma pregovoril nespametnega očeka, da pusti zunaj tiste pare levov, tigrov, panterjev, medvedov in drugih takih nepotrebnih in hudobnih škodljivcev.

— Kaj, to bi bili naredili?

— Tako in nič drugače!

— Potem vas je lahko sram, vsaj z zoološkega stališča!

— Ne pa s človeškega, se je posmejal major.

— To je pa že preveč! se je jezil Paganel. Jaz za svojo osebo bi bil pa vzel na ladjo še pterodaktile, megaterije, ihtiozavre in druge predpotopne živalice, ki jih sedaj žalibog nimamo ...

— Tako je. Pristavim naj eš, da ga je Noe res polomil in si zato nakopal večno sovraštvo učejakov!

Paganelovi in majorjevi poslušalci so se morali nehoti smejati, ko so videli, kako se prijatelja pripravata na račun očaka Noeta. Major, ki se vse svoje življenje ni kregal z nikomur in sicer načelno ne, je bil sedaj vsak dan v prepričanju Paganelom. Človek bi mislil, da mu je učenjak posebno »hodil na živce«.

Glenarvan je po stari lepi navadi posegel v razpravljanje in dejal:

»Naj bo že obžalovanja vredno ali ne, bodisi z znanstvenega ali človeškega stališča, da nimamo več tistih divjih zverj, za sedaj se mora gospod Paganel sprijazniti z mislijo, da jih ni. Saj pa tudi ni mogel misliti, da jih sreča v tem zračnem gozdu.

— Čemu ne? se je odrezal učenjak.

— Zverj na drevesu? se je začudil Tom Austin.

— I, zakaj pa ne! Kadar je jagvar, ameriški tiger, preveč preganjan, zbeži na drevo. Ena ali druga od teh živali bi se bila čisto lahko zatekla pred povedno na naš ombu.

— Upam, da je niste srečali? se je vznemiril major.

— Le potolaženi bodite, major! Čeprav sva preiskala ves gozd, nisva našla sledu. Škoda! To bi bil krasen lov. Pa kako divja roparica je tak-le jagvar! Z enim samim zamahom močne šape zavije konju vrat. Če je okusil človeško kri, je ne more pozabiti. Najraje ima Indijanca, potem zamorca, nato mulata, na koncu šele besega človeka.

— Veseli me, da sem šele v četrti vrsti, se je oglasil Mac Nabbs.

— Prav! En dokaz več, kako ste pustili ga je pomilovalno zavrnil Paganel.

— Veseli me, da sem pust! je odgovoril major. — Ali ni to poniževalno? je nadaljeval nepomirljivi Paganel. Belokožec vpije in razglašajo, da je prvi med ljudmi. Gospodje jagvarji pa menda niso tega mnenja.

— Naj bo že kakor hoče, ljubi Paganel, je dejal Glenarvan, ker med nami ni Indijancev, ne črncev in ne mulatov, sem prav zadovoljen, da tudi vaših ljubeznivih jagvarjev ni. Naš položaj ni tako prijeten ...

— Kako? Ni prijeten, lord? je vzkliknil Paganel, ki je komaj čakal, da popade novo kost. Ali vam naš položaj ni po godu, Glenarvan?

— Prav nič, je odgovoril Glenarvan. In vi, Paganel, ali ste vi čisto zadovoljni na teh nepravičnih vejah, ki niso kar nič prevlečene s sviljo?

— Nikoli se nisem počutil bolje, niti v svojem kabinetu ne. Tu živimo kot ptički, prepevamo, letamo. Začel sem že resno razmišljati, če niso ljudje ustvarjeni, da žive po drevju.

— Samo peroti še nimajo! se je nasmehnil major.

— Lepega dne jih bodo dobili.

Do tistega časa, dragi prijatelji, pa mi ne smete zameriti, če imam raje s peskom posut park, parket v salonu in mostič na ladji kakor ta zračni grad, je dejal Glenarvan.

— Lord Edvard, ga je tolažil Paganel, treba je vzeti stvari kakor pridejo. Če so dobre, toliko bolj. Če so slabe, ne zmaniti se zanje. Vidim, da se vam toži po udobnem gradiču Malcolm-Castle.

— Ne, toda ...

— Prepričan sem, da je Robert popolnoma srečen, je hitel Paganel, da si zagotovi vsaj enega zaveznika.

— Seveda sem, gospod Paganel, je razigrano zavpil deček.

— To store njegova leta, je odgovoril Glenarvan.

— In moja! je pristavil učenjak. Manj ko imaš ugodnosti, manj imaš potreb. Čim manj imaš potreb, tem srečnejši si.

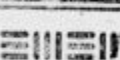
— Glejte ga vendar Paganela, sedaj nam začne še pridigo proti bogastvu in proti zlatemu teletu, se je ponorčeval major.

— Ne, Mac Nabbs, je odgovoril učenjak, če hočete, vam povem povestico, majhno arabsko pripovedko, ki govori o tem. Pravkar mi je prišla na misel.

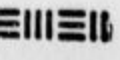
— Dajte, dajte, gospod Paganel! je prosil Robert.

— In kakšen bo nauk vaše povesti? je vprašal major.

— Tak kot nauk vseh drugih povesti, dragi tovariš.

Priporočamo »Mohorjeve knjižnice« na Prevaljah: 4. zv. Krizev pot. Roman. 5. zv.: Knez Srebotnjak, roman. 6. zv.: Zadržja na gradnji, povest. 7. zv.: Otoški postržek, povest. — Cene so v Mladiki. — KOL.

in mi je še cigareto ponudil. Kar podpisal sem, samo da denar dobim. Ne vem, ali sem dvakrat ali trikrat podpisal. Še le Kralj mu je povedal, da je podpisal menico. Vprašal ga je, kaj je menica, in on mu je odvrnil, da je to najhujša stvar na svetu. Posebno slab vtis je napravil bivši uslužbenec lesne družbe »Silva« Ivan Skubic, ki je silno zmedeno govoril in je zanikal celo stvari, katere je Srebotnjak sam priznal. Trdil je celo, da mu je Kralj ponudil 2000 kron, če reče, da je bila menica podvržena. Zaslanih je bilo še več priči, ki so v bistvu potrdile obtožnico. Obtoženi Srebotnjak, ki je bil že večkrat in zelo obšutno kaznovan radi raznih goljufij in tudi že pred poroto na tri in pol leta, in pa radi krivega pričevanja na 6 mesecev, je glasom poročil na slabem glasu in kot zvit in prekan prekupevalec. Srebotnjak je bil aretiran dne 27. marca 1924 in sicer radi nastopa 14 dnevne kazni, nakar je prišel v preiskovalni zapor. Bil je nato proti obljubi, da ne pobegne, izpuščen in je pobegnil nato v Avstrijo. Aretirali so ga 13. julija letos v Gradcu in so ga izročili našim oblastem.

Sodba.

Senat je stavil porotnikom eno samo vprašanje in sicer glede goljufije. Porotniki so po prav kratkem posvetovanju vprašanje soglasno potrdili, nakar je bil Srebotnjak obsojen radi goljufije na štiri leta težke ječe z raznimi poostriili. Po prestani kazni pa se izžene iz naše države.

Danes se vrši obravnava proti bratoma Rudolfu in Francetu Kržolj radi hudodelstva tatvine.

Prosveta.

Znamenit starokrščanski napis. V članku, ki ga je priobčil naš list dne 29. avgusta t. l. o nagrobnem spomeniku celjskega škofa Gaudencija, katerega sliko je prinesel »Ilustrovani Slovencec« dne 13. septembra 1925, je v slovenskem prevodu za 4. stihom pomotoma izostali stih: »Evo; izkazal nam je ta mož neštete dobrote.« Akrostihon Gaudenci je potem razviden tudi v slovenskem prevodu napisa. — Dodatno navajamo še: Zadnji stih napisa se naslanja očitno na znano mesto sv. pisma 1. Petr. 5. 8. 9: »Bodite trezni in čujte; ker hudič, vaš sovražnik, hodi okoli kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl.« O škofu Gaudenciju nam ni razven tega napisa znanega ničesar.

Izključeno pa ni, da se imenuje v kakih težko dostopnih koncilskih aktih. Živel je najbrže okoli l. 500 in je bil najbrže Rimljan. Prilčno ob istem času je živel v Trstu nek škof istega imena, ki pa ne more biti identičen z našim škofom, ker je živel tržaški Gaudencij najbrže pozneje (škofija je bila ustanovljena l. 524.) in ker je nerazumljivo, kako da bi prišel v oddaljeno Celeio. Iz dejstva, da se je našel kamen pri Sv. Petru ob Preboldu, se da s precejšnjo gotovostjo sklepati, da je moral Gaudencij radi Arijancev zapustiti svojo stolico in se umakniti v kraje, kjer so imeli katoličani večino. Znano je namreč, da so Arijanci tudi v naših deželah kakor n. pr. v Ptuj nastopali proti katoličanom zelo nasilno. — V 6. stihu imenuje pesnik škofa »sanctus«. Iz tega pa še ne izhaja, da bi ga katoliška cerkev častila kot svetnika. »Sanctus« pomeni v tedanji latinščini isto kakor naš »velečastiti« in je bil običajni naslov višje duhovščine. Iz napisa izhaja edino, da so verniki pokojnega škofa radi njegove gorečnosti in dobrotljivosti visoko čislali in ga smatrali za častiljivega. To izhaja s posebnostjo iz želje »naj obdaja njegovo telo samo balzame« t. j. naj truplo ne strohni, kar naj bi bil poseben znak svetosti. — Zeleti bi bilo, da bi o tem škofu vedeli kaj natančnejšega. O najstarejši dobi krščanstva v naših pokrajinah imamo namreč le pičle podatke in še ti podatki mnogokrat niso zanesljivi, ker je bujna fantazija srednjega veka okrasila to dobo z raznimi pobožnimi legendami kakor na primer z legendo o škofu in mučencu v Celju sv. Maksimiljanu. —

Dr. Vlad. Travner.

Glasba.

E. Adamič, 8 lahkih moških zborov. Za dvajsetletnico jih je Adamič poklonil »Ljubljanskemu Zvonu«. V splošnem prinašajo sicer malo novega, vendar bodo gotovo moškimi zborom dobrodošli. Ker so te pesmi zares lahke, jih more izvajati vsakdo; primerne so zlasti za manj stroge nastope.

Pisane so v živem temperamentu in zapete po načinu narodne pesmi, kar zelo dobro odgovarja besedilu, ki je tudi narodno. Zeleti bi pa v njih srečati več pester kontrapunktične igre, ki bi pesmi gotovo zelo poživila, ne da bi pri tem izgubile na izvedljivosti. S tem bi pridobile tudi na notranji vrednosti in trajnosti. Ne nameravamo pesmi podrobno analizirati, le sledeče naj omenimo. Zborovodjem, ki nameravajo učiti šesto pesem »Oženi se bom«, svetujemo, naj razumejo uvod pesmi tako, da bas ne konča uvodne periode z e, torej v toniki, ampak, da je ta e le prehodni ton med prejšnjim fisom in sledečo dominantno harmonijo; tako postane dis te dominantne harmonije namišljeni konec fraze, obenem pa začetek novega stavka. Ker ne gre spreminjati skladateljeve volje, doseže zborovodja gornje razumevanje uvoda z izdatnim naraščanjem, ki naj nastavi pri fisu in gre preko e-ja brez oddiha v dominantni akord. Ta način izvajanja bo premestil težave, ki se bodo sicer pokazale pri omenjenem uvodu. Pevska društva in tudi kvarteti bodo gotovo pridno segli po teh osmih zborih in ta ali ona pesem se bo gotovo udomačila, kakor že marsikatera Adamičeva.

Knjige in revije.

Molitvenik »Sveto obhajilo«. 40 obhajilnih molitev za vse praznike in važnejše godove cerkvenega leta. (Obsega 560 strani v priročni obliki.) Znameniti Soengenov molitvenik »Kruh življenja«, ki so ga razni evharistični shodi toplo priporočili, je izšel v novi založbi. Pozdravili ga bodo posebno tisti, ki si žele več sprememb v molitvah pri prejetju sv. obhajila. Njegova posebna prednost je, da lepo prilagodi vse obhajilne molitve (priprave in zahvale) raznim dobam cerkvenega leta in tako spremlja vernika v duhu in značaju vseh praznikov in važnejših godov. Razen tega obsega še jutranje, večerno in spovedne molitve, tri sv. maše, križev pot, koledar stalnih godov, pouk o sv. obhajilu itd. Cena je izredno nizka: vezan v platno z rdečo obrezo 12 Din, z zlato obrezo 18 Din. Na vsakih 10 izvodov še eden povrhu. Poštnina za izvod 3 Din. Čisti dobiček tega molitvenika, ki ga je prav mnogo v zalogi, je namenjen za prvi slovenski »Dom duhovnih vaj« v Ljubljani. Naroča se pri Upravi Glasnika, Ljubljana, Zrinjskega 9. »Otok srčnih« (življenje kartuzijancev). Naroča se v kartuzijanskem samostanu Pieterje, p. St. Jernej na Dolenjskem. — Prezanimiva knjižica nam riše v jedrnatem slogu na skromnih 20 straneh najprej samostanske prostore naših kartuzijancev v Pieterjah, opisuje nato skupno redovno živ-

ljenje in življenje posameznih menihov, patrov in bratov, v njih celicah. Marsikomu, ki bo to knjižico žital, se bo odprl nov svet, ki ga doslej ni poznal. Spoznal bo hkrati veliko pomenljivost najstrožjega bogomiselnega reda za ves svet, tudi za one, ki apostolsko delujejo. Ko končno čitaš, kako so kartuzijanci zdravi in srčno veseli, ti izginejo vsi predsodki zoper ta red. Brez dvoma bo vsak, ki bo lično knjižico prečital, še višje čislal ta odlični red svete Cerkve.

Samo 150 Din

(600 kron) vas stane:

VOLNENO BLAGO (3 metre) za ženski plašč, v vseh barvah — SUKNO (3 metre) za možno obleko — SUKNO DOUBLE (1½ m) za možki vrhni suknjič. — Šifoni, tiskovina, flanela pa 10 Din in višje; fini velour, vse barve, za ženske plašče 120 D.

A. Potokar, Ljubljana

(poleg trga — pri »Zmajskem mostu«).

Naznanila.

Seja stolne prosvete se vrši drevi ob 8 v Jugoslovanski tiskarni.

Slovenska krščanska ženska zvezda ima redno sejo danes ob 5 popoldne v Jugoslovanski tiskarni.

Izvenekveni sestanek ima jutri, v sredo, 16. septembra zvečer ob 8 v svoji družbeni dvorani Križanska moška in mladeniška Mar. družba. Radi važnosti sestanka se želi čim številnejše udeležbo.

»Vzajemnost« Seja celokupnega odbora bo v sredo 16. septembra ob 8 popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Dnevni red: 1. Dopolnilno konstituiranje odbora. 2. Poročilo o obnem zboru Saveza. 3. Vprašanje urednika »Vzajemnosti«. 4. Slučajnosti.

Poizvedovanja.

Dotična dama, ki je minulo soboto zvečer v stolni kongregaciji pomotoma zamenjala dežnik, se naproša, da ga prinese Mari Pirčevi, Rožna ulica št. 41-II, kjer dobi svojega.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservata za Oplograph dobite edino le pri **L. Baraga**, Selenburgova ul. 6/I. Telefon št. 950

Odprodaja!

Radi preselitve odprodajamo vso zalogo manu faktur, neblagov, galanterije in usnje po globoko znižanih cenah. — Ne zamudite ugodne prilike

„Danica“ Majzelj & Rajšelj
Ljubljana, Turjaški trg št. 1.

ŠPAGO

DRETO in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to široko spadajoče blago, dobite v skladišču »KONOPJUTA« v Ljubljani, Gosposvetska 2.

Sprejme se DEKLICA

14—15 let stara, v trgovino z mešanim blagom. Prednost imajo one krščanskih starih-železnice. Vprašanja na upravo lista pod št. 6079.

Zimska moška SUKNJA

salonska OBLEKA
rimska suknja za dečka od 8—10 let in ženska zapestnica z uro, se ceno prodaja. Naslov v upr. pod št. 6257.

Išče se oženjen, siromašen

KMETOVALEC
(ne ekonom) event. z odrazlim sinom ali hčerko, ki bi sam delal, in ki se razume na vsa poljska dela kakor tudi na kravicejo na malem posestvu v Sarajevu — Bosna. — Ponudbe je treba poslati s pogojni na naslov: Medat Sulejman-pašić, Sarajevo (Ujedinjenje Centralne Banke). 5811

Inštruiram REALCA.

— Cenjene ponudbe pod Vesten renlec.

Avtomobili!

Dva tritonska tovorna avtomobila Praga, en tritonski tovorni avto Büsing ter šest sedežni osebni avto Turin-Itala, vse v najboljšem stanju in v takoj porabno, ugod. prodaja Okrajni zastop. Ptuj.

Kol ZAČETNICA

(praktikantinja) želi vstopiti v kako podjetje ozir. trgov. pisarno v Ljubljani gospodična s 4 gimn. razr., trgov. tečajem in lepo pisavo. Dobra slov. stenografinja, izurjena na pisalnem stroju itd. Grem 3—6 mesecev brezplačno. — Cenj. ponudbe pod začetnica »A« št. 6247 na upravo.

Hišo

kupim ali vzamem v najem, priprav. za trgovino ali gostilno v prometnem trgu ali vasi. — Ponudbe na upravo pod »Nužno« št. 6255.

Klavir

črn, dobro ohranjen, se ceno prodaja. Karlovska cesta 26.

Iščem lokal

za trgovino v sredini Ljubljane. — Ponudbe pod šifro »Skladišče« 6228 na upravo.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karol Čeč.

1 ali 2 dijakinji

se sprejmeta na stanovanje in hrano z vso oskrbo v Zg. Šiški, Celovška cesta desno št. 117 — pri gospe Kovačič.

Učenca

za mizarstvo sprejemem. — Istotam se dobi orehova spalnica ter lahko naroči po nizki ceni vsako pohištvo. — Iv. Planinšek, mizarstvo, št. Vid pri Ljubljani. 6253

Stanovanje

opremljeno, 2 sobi in kuhinja, v okolici Ljubljane, tik železniške postaje, se takoj ODDA stranki brez otrok. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Mirna stranka«.

KUPIM

ŽELEZNO CISTERNO 150—500 hl ter velike lesene KADI in rabljene VINSKE SODE od 100—5000 litrov, zdrav les, dober okus. Ponudbe z nizko ceno na upravo »Slovenca« pod šifro: »Natančni podatki« št. 6252.

Fizol, lečo in suhe gobe
kupi SEVER in KOMP, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Drva in žaganje

bukove in hrastove odpadke od parketov in žage dostavlja na dom po znatno znižanih cenah parna žaga V. SCAGNETTI za gorenjskim kolodvorom.

VAJENCA

za krojaško obrt sprejme JANKO SKUMAVC, krojač, Ljubno 55 — Podnart.

Jabolka, hruške,

orehe, kupuje (za Lavrič in Kovač, Sombor) Jozo Kovač, Ljubljana—Rudnik št. 58.

ZDRAVNIŠKI

INSTRUMENTARIJ celoten, s fino operacijsko mizo, v najboljšem stanju, ima napredaj KMETIJSKO DRUŠTVO v Žužemberku za ceno samo 10.000 dinarjev.

Na stanovanje

se sprejme gospod. — Naslov pove uprava pod št. 6237.

UCENEC

za trgovino v Ljubljani se sprejme. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 6216.

Kopalno peč

malo rabljeno, bakreno, z vso armaturo, poceni prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6028.

Dr. Ivan Eržen

zobozdravnik v Kranju
ne ordinira
od 15. do 30. septembra

Oddam eno ali dve

MEBLIRANI SOBI z uporabo kuhinje ali vso preskrbo v hiši, zakonskemu paru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6212.

KLAVIR

V najboljšem stanju z močno rezonanco, črn (koncert-Flügel) ugodno napredaj. — Naslov v upravi pod št. 6224.

Trgov. pomočnik

izurjen in zanesljiv (mlajša moč), zaposlen v večji trgovini z meš. blagom na deželi, želi mesto premeniti, najraje v galant. ali manufakt. trgovini v kakem mestu Slovenije. Cenj. ponudbe pod »Vesten« št. 6243 upravi.

Premog - Čebin
Wolfova ulica I. II.
Telefon št. 56.

Enonadstropno

TRGOVSKO HIŠO

z opremljeno trgovino, v prijaznem trgu na Gorenjskem, prodam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 6215.

Iščem samostojno moč za

knjigovodstvo.

Vesč mora biti srbohrvaščine in nemščine in tudi nekoliko v glasbi. — Naslov v upravi lista pod št. 6234.

Nedaleč od Sevnice pri

Zidan. mostu se prodaja lepo

mejsko posestvo

obstoječe iz hiše, gospodar. poslopj, zelo rodovit. njiv, travnikov, neposekanega gozda, skupaj 20 johov! — Poj. jasnila daje Pavel ROZIN, Trbovlje.

Vsem znancem, prijateljem in sorodnikom naznanjamo, da nas je nenadoma zapustila naša nepozabna draga mati, stara mamica, tašča itd., gospa

Jerica Bevc

vdova po mag. slugu in vpokojenka tobačne tovarne.

Pogreb se vrši v torek ob 19. uri iz hiše žalosti, Ulica na grad 7.

ZALUJOČI OSTALI.

Umrli je naš neizmerno ljubljeni, najboljši sin, brat, soprog in zlati papa, gospod

ing. Rudolf Hille

Pogreb bo v sredo, dne 16. t. m., ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Gledališka ulica št. 2 na pokopališče k sv. Krištofu. Vsek, ki ga je poznal, naj ga ohrani v blagem spominu.

GLOBOKO ZALUJOČI OSTALI.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da se nam je danes preselila v večnost naša ljuba, dobra sestra, gospodična

FRANJA WESTER

v 46. letu, izmučena po večtedenski težki bolezni in previdena s poslednjimi svetotajstvi.

Blago rajnice pospremimo k večnemu počitku v sredo 16. septembra ob 4 popoldne izpred mrliške veže v državni bolnici.

Maša zadušnica se bo čitala v trnovski cerkvi. Ohranite pokojnico v blagem spominu!

V Ljubljani, dne 14. septembra 1925.

Josip Wester, inspektor srednjih šol, brat. — Rozalija Wester in Ana, omož. Bučar, sestre.

Namesto posebnega obvestila.

Tvrdba FELIKS URBANC naznanja žalostno vest, da je njena dolgoletna, uslužna in nenadomestljiva sodelovalka, gospodična

Franja Wester

danes popoldan, dne 14. septembra, po kratki in mučni bolezni preminula.

Tvrdba je ž njo izgubila izredno gosavno, neprecenljivo prijateljico.

Hvaležna blagi pokojnici jo ohrani v najboljšem spominu.

V Ljubljani, dne 14. septembra 1925.

Agitirajte za naše časopise!

Urednik: Franc Terseglav.

Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec.